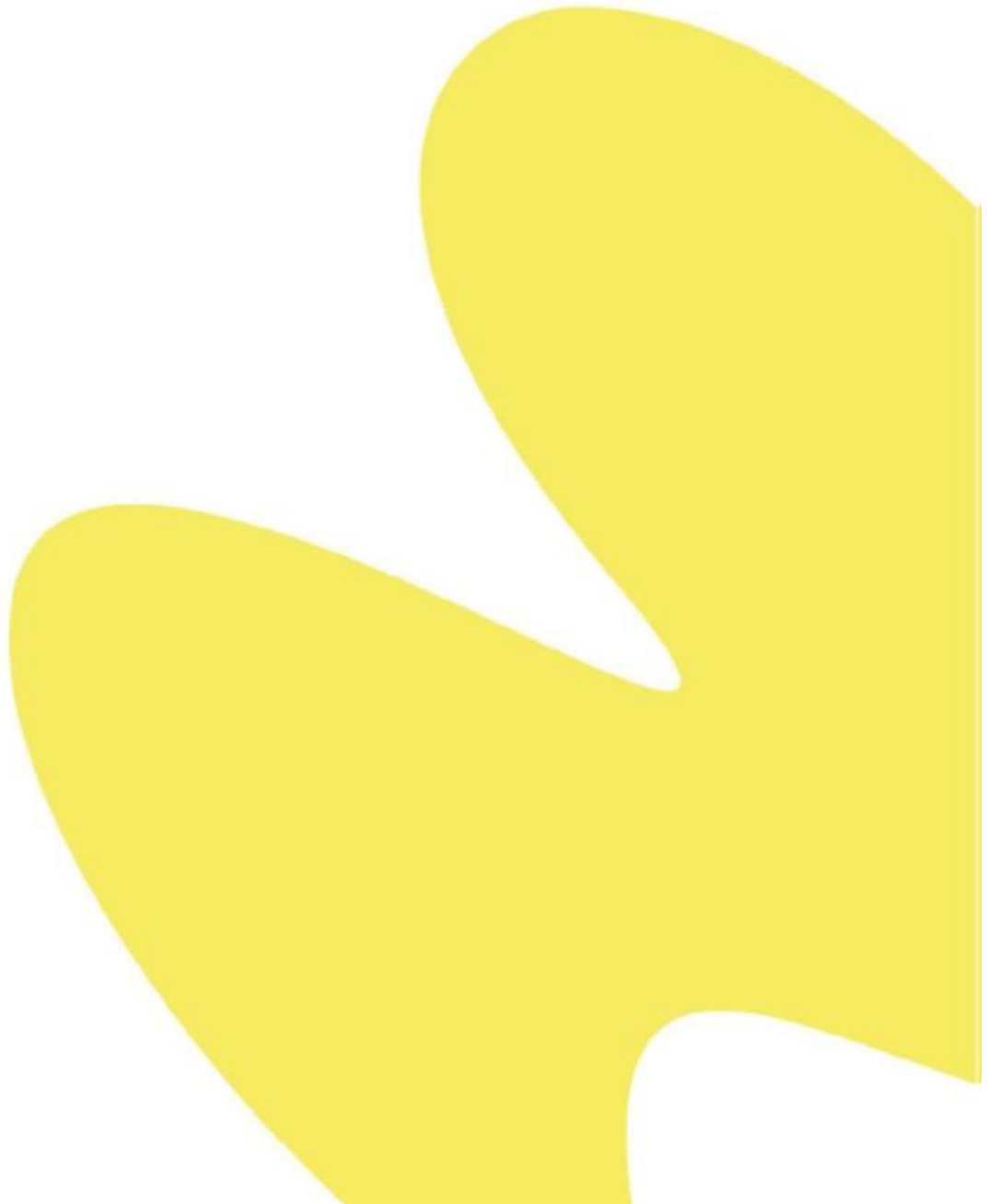

KUOPIO

Tilinpäätös 2023

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Sisällys

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	3
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut.....	6
Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut.....	34
Taidepalvelut	53
Selonteko vuoden 2023 hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	67
HTV- määrä ja sairauspoissaolot.....	71
Käyttötaloustoteuma 2023	72

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Toiminta

Kirjastopalveluiden osalta fyysiset käynnit kirjastossa toteutuivat lähelle korkeaksi asetettua tavoitetta. Kävijämäärät kasvoivat edellisestä vuodesta miltei 80 000 käynnillä. Myös lainausmäärät kasvoivat edellisvuodesta miltei 60 000 lainalla ollen 2,1 miljoonaa lainaa. Verkkoasiointi kirjaston palveluissa kasvoi edelleen yli 90 000 verkkoasiointilla ollen 1,2 miljoonaa asiointikertaa. Kirjaston aukiolotunnit kasvoivat mm. omatoimiraikaisujen käyttöönoton myötä vuonna 2023.

Museoissa toimitilamuutot, niiden valmistelut ja toteutus, työllistivät henkilöstöä laajasti ja vaikuttivat kaikkien museoiden toimintaan läpi vuoden. Kulttuurihistoriallisen ja luonnontieteellisen museon asiakas-, työskentely- ja arkistotilojen muutto Kuopion vanhasta postitalosta vuokrattuihin tiloihin toteutui suunnitellusti ja ilman arkisto-, kokoelma- ja kalustovahinkoja. Palvelutuotannossa onnistuttiin toteuttamaan näyttelyt ja tapahtumat suunnitelmien mukaisesti.

Liikuntapaikkapalveluissa toiminta ja toimintaa kuvaavat mittarit ovat palautuneet koronaa edeltävälle tasolle. Osassa palveluissa on havaittu kasvua. Liikuntapaikkapalveluiden palveluissa vuonna 2023 oli 1 582 922 käyntikertaa. Alle 20-vuotiaiden Kuopiolaisten lasten ja nuorten liikkisranneketta käytettiin 119 319 kertaa.

Kansalaisopisto on vuonna 2023 palautunut normaaliin, koronan vaikutus ei enää näy osallistujamäärissä. Opiskelijamäärätavoite ylitettiin ja kurssitulot kasvoivat edellisestä vuodesta.

Kansalaistoiminnan palveluissa ikääntyneiden ja erityisryhmien osallistuminen liikuntaryhmiin toteutui odotetusti. Myös elokuvatoiminnan sekä eri liikuntaryhmien tulot ovat toteutuneet suunnitellusti. Tapahtumatuotanto on kehittynyt ja kasvanut merkittävästi (mm. meidän Kuopio -festivaali). Asukastoiminta on yhä enenevässä määrin siirtynyt verkostomaiseen toimintatapaan ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen on aloitettu.

Kaupunginteatterin kevätkausi käynnistyi hyvin edelliseen vuoteen verrattuna. Syyskaudella ensi-iltaan tuli musikaali Homma hoituu, joka on ollut suosittu syksyn ajan. Vierailevana tuotantona toteutettiin Isä näytelmä, joka oli loppuun myyty pienellä näyttämöllä koko syksyn ajan. Sairauspoissaoloja alkoi kertymään loppusyksyn aikana, mistä johtuen 43 esitystä jouduttiin perumaan. Tämä vaikutti negatiivisesti vuoden 2023 tulokertymään. Lipputulot siirtyi vuodelle 2024 myöhempiin näytöksiin. Myös tapahtuma- ja vuokrausmyynti jäi tavoitteista.

Musiikkikeskuksen vuotta 2023 leimasi paluu normaaliin aikaan. Yleisömäärät jäivät toki koronaa edeltäneistä ajoista, sillä yleisö käyttäytyminen on muuttunut: päätös tilaisuuksiin osallistumisesta tehdään entistä myöhemmin. Tämä muutos on suurin yksittäinen syy sille, että ulkopuoliset tapahtumajärjestäjät toimivat erityisen varovasti ja peruvat huonosti ennakkomyyneitä tilaisuuksia melko matalalla kynnyksellä. Tämä heijastuu suoraan Musiikkikeskuksen vuokratuottoihin. Hyvät ja kiinnostavat sisällöt myyvät, mutta niiden tuottaminen on entistä kalliimpaa kohonneen yleisen hintatason vuoksi.

Vuonna 2021 käynnistetyn kymmenvuotiseksi suunnitellun Mieliteko-ohjelman avulla halutaan kääntää Pohjois-Savon suunta kohti terveempää tulevaisuutta kiinnittämällä huomiota mielenterveyden ja mielen hyvinvoinnin edistämiseen sekä päihteiden käytön ja päihdemyönteisyyden vähentämiseen. Ensimmäinen hankekausi (*Hyvällä mielellä Pohjois-Savo 2021-2030* -hanke) päättyi 31.8.2023. Tässä hankkeessa oli mukana 18 Pohjois-Savon kuntaa.

Ensimmäisellä hankekaudella havaittiin, että ongelma on ennaltaehkäisevien tukitoimien hajanaisuus sekä arjen voimavarojen tuen puuttuminen. Toisaalta saatiin näyttöä muun muassa elintapavalmennusten positiivisista vaikutuksista. Myös erilaiset osallisuutta lisäävät toimenpiteet lisäsivät koettua mielen hyvinvointia. Ongelman ratkaisemiseen on hyödyntämätöntä potentiaalia: mielen hyvinvoinnin resursseja ja voimavaroja omaavat asukkaat, heitä yhteen kokoavat yhteisöt, asukkaiden oma halu muuttaa elintapojaan sekä työelämän tuki.

Mieliteko-ohjelma jatkui lokakuussa 2023 käynnistyneillä kahdella uudella ryhmähankkeella (*Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0* ja *Yhdessä osallisiksi – Mieliteko 2.0*). Päärahoitus on myönnetty Euroopan Sosiaalirahasto plussasta (Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma). Toimintaan on sitoutunut 13 Pohjois-Savon kuntaa sekä kattava joukko yksityisiä yrityksiä ja kolmannen sektorin toimijoita. Hankkeet ovat kestoltaan 3–4 vuotta. Kahden ryhmähankkeen turvin myös kohderyhmä laajenee. Työ jatkuu edelleen heikommassa työmarkkina- asemassa olevien henkilöiden kanssa, mutta toiminta laajenee myös työssäkäyvään väestöön.

Kuopion kaupunki on päätoteuttajana *Työ ja mielen hyvinvointi - Mieliteko 2.0* -ryhmähankkeessa. Muut toteuttajat ovat Itä- Suomen yliopisto, Savonia-ammattikorkeakoulu ja Humanistinen ammattikorkeakoulu. Savonia-ammattikorkeakoulu on *Yhdessä osallisiksi -Mieliteko 2.0* -ryhmähankkeen päätoteuttaja. Humanistinen ammattikorkeakoulu ja Kuopion kaupunki ovat osatoteuttajina.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toimintakate ylittyi budjetoidusta 0,6 milj. euroa (101 %). Toimintatuotot alittuivat budjetoidusta 0,8 milj. euroa (94 %) ja toimintakulut alittuivat 0,2 milj. euroa.

Toimintatuottoja heikensivät teatterilla syksyllä peruutetut näytännöt sairaustapausten vuoksi ja musiikkikeskuksen odotettua heikompi lipunmyynti ja vuokratuotot. Myös Tahko spa ja Kuopio-halli jäivät tulotavoitteista. Museokeskuksen tuotot ylittivät hyvän kävijämäärän ansiosta.

Toimintakulut alittuivat henkilöstökulujen osalta mieliteko hankkeen toisen kauden aloituksen viivästymisestä. Sähkön hinnan johtuen aineiden ja tarvikkeiden kustannukset nousivat, vastaavasti tavarakuljetusten kustannusten toteuma paransi palveluostojen kuluja. Myös tilakustannusten toteuma oli talousarviota suurempi vuonna 2023.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

- 1. Hyvinvointialueiden valmistelu ja kaupungin strategia hyvinvointialueen kumppanina.**
 - Kirjasto on jatkanut neuvolan kanssa yhteistyön suunnittelua perheiden lukemisen edistämiseksi.
 - Kansalaistoiminnan palvelut on valmistellut yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa järjestöjen avustuksia.
- 2. Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot.**
 - Etätyöskentelyä on jatkettu ja kehitetty ja haettu balanssia (hybridityö) etätyön ja lähityön välillä.
 - Työhyvinvoinnin kehittämistä jatketaan ja sairauspoissaoloja seurataan.
- 3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi.**
 - Kansalaisopistossa riskikartoitusta ja suunnitelmallista riskienhallintaa toteutetaan osana normaalitoimintaa. Henkilökuntaa on perehdytetty tietosuojaja-asioihin. Henkilöstön tietosuoja ja -turvakoulutusta koko organisaation tasolla tarvitaan lisää.
 - Kansalaistoiminnan palveluissa kiinnitetty erityistä huomiota tietosuoja-asioihin

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	1 545		1 545	1 561	16	101,0 %
Maksutuotot	6 466		6 466	5 850	-616	90,5 %
Tuet ja avustukset	1 291		1 291	1 320	29	102,3 %
Muut toimintatuotot	3 267		3 267	3 056	-211	93,5 %
Vuokratuotot	2 806		2 806	2 471	-335	88,0 %
Muut tuotot	461		461	585	124	127,0 %
TOIMINTATUOTOT	12 569		12 569	11 786	-783	93,8 %
Palkat ja palkkiot	-17 145	-300	-17 445	-17 470	-25	100,1 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-3 757	-71	-3 828	-3 654	173	95,5 %
Muut henkilösivukulut	-727	-10	-737	-699	38	94,9 %
Henkilöstökulut	-21 629	-381	-22 009	-21 823	186	99,2 %
Palvelujen ostot	-7 669	-110	-7 779	-7 378	401	94,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 255	3	-2 252	-2 574	-322	114,3 %
Avustukset	-4 111		-4 111	-4 029	82	98,0 %
Muut toimintakulut	-23 585	1	-23 584	-23 758	-174	100,7 %
Vuokrakulut	-23 400		-23 400	-23 525	-125	100,5 %
Muut kulut	-185	1	-184	-233	-49	126,9 %
TOIMINTAKULUT	-59 247	-487	-59 734	-59 562	172	99,7 %
TOIMINTAKATE	-46 678	-487	-47 165	-47 775	-610	101,3 %

Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut

Hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen

Toiminta

Kirjastopalveluiden osalta fyysiset käynnit kirjastossa toteutuivat lähelle korkeaksi asetettua tavoitetta ollen noin 1,2 miljoonaa käyntiä. Kävijämäärät kasvoivat edellisestä vuodesta miltei 80 000 käynnillä. Myös lainausmäärät kasvoivat edellisvuodesta miltei 60 000 lainalla ollen 2,1 miljoonaa lainaa. Verkkoasiointi kirjaston palveluissa kasvoi edelleen yli 90 000 verkkoasiointilla ollen 1,2 miljoonaa asiointikertaa. Verkkoasiointin avulla asiakkaat voivat mm. varata aineistoa, uusia lainoja, käyttää e-aineistoja ja maksaa kirjastomaksuja. Valtuuston asettama sitova tavoite kirjastopalveluiden lainat/asukas toteuma oli 16,6, kun tavoite oli 17,6. Tavoite on asetettu korkealle lukutaidon edistämistä ajatellen, ja se on vaikea saavuttaa. Kirjaston aukiolotunnit kasvoivat myös hieman Riistaveden kirjaston avauduttua omatoimikirjastona uudessa monitoimijatalossa syksyllä 2023.

Museoissa toimitilamuutot, niiden valmistelut ja toteutus, työllistivät henkilöstöä laajasti ja vaikuttivat kaikkien museoiden toimintaan läpi vuoden. Kulttuurihistoriallisen ja luonnontieteellisen museon asiakas-, työskentely- ja arkistotilojen muutto Kuopion vanhasta postitalosta vuokrattuihin tiloihin toteutui suunnitellusti ja ilman arkisto-, kokoelma- ja kalustovahinkoja. Muuttojen toteutus painottui elo-joulukuuhun. Luonnontieteellisen museon käytössä 1980-luvulta lähtien olleesta Myhkyrinkadun kiinteistöstä luovuttiin suunnitellusti joulukuussa. Taidemuseon osalta muutto jatkuu vielä vuonna 2024. Muutoista huolimatta palvelutuotannossa onnistuttiin ja näyttelyt ja tapahtumat saatiin toteutettua suunnitelmien mukaisesti. Näyttelyiden ja museokauppatoiminnan asiakas- ja tulotavoitteet ylitettiin. Kantti-yhteistyö pääkirjaston ja Kahvila Kantin kanssa toteutui suunnitellusti.

Liikuntapaikkapalveluissa toiminta ja toimintaa kuvaavat mittarit ovat palautuneet koronaa edeltävälle tasolle. Osassa palveluissa on havaittu kasvua. Liikuntapaikkapalveluiden palveluissa vuonna 2023 oli 1 582 922 käyntikertaa. Alle 20-vuotiaiden Kuopiolaisten lasten ja nuorten liikkisranneketta käytettiin 119 319 kertaa.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Kirjastopalveluissa ei ollut poikkeamia talousarvioon.

Museoissa pääsylipputulototeuma ja museokauppojen tulot olivat ennakoidusti budjetoitua suurempia.

Liikuntapaikkapalveluiden toimintatuotot alittuivat talousarviosta 0,3 milj. eurolla. Suurin poikkeus oli Tahko Span tulokertymä – 0,2 milj. euroa ja Kuopio-hallin tulokertymä – 0,1 milj. euroa.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Hyvinvointialueiden valmistelu ja kaupungin strategia hyvinvointialueen kumppanina.

- Kirjasto on jatkanut neuvolan kanssa yhteistyön suunnittelua perheiden lukemisen edistämiseksi.

2. Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot.

- Kirjastopalveluissa etätyöskentelyä linjattiin niihin työtehtäviin, joissa sitä pystytään tekemään, ja etäpäivien määrä sovittiin yhteneväiseksi huomioiden myös lähijohtamisen tarpeet, työn sujuminen ja työhyvinvointi. Sairauspoissaolot laskivat 17 htv:stä 10,5 htv:een. Sekä koko kirjastoa koskeva että toimipaikkakohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat olivat käytössä ja niiden toteutumista seurattiin.
- Museopalveluissa erätyöskentelyä hyödynnettiin

- Liikuntapaikkapalveluissa etätyöskentelyä hyödynnettiin tehtävissä, joissa se on mahdollista. Sairauspoissaolot nousivat 9,42 pv/htv:stä 17,3 pv/htv:een. 12 % henkilöstöstä aiheuttanut 73 % poissaoloista (580 päivää). Suurimpina tekijöinä tules-leikkaukset ja henkilökohtaisista syistä johtuvat MT ongelmat.

3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi.

- Kiinnitetään erityistä huomiota tietosuojaa-asioihin

Omatoimisen hyvinvoinnin 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	557		557	685	128	123,0 %
Maksutuotot	3 015		3 015	3 029	14	100,5 %
Tuet ja avustukset	317		317	504	187	159,0 %
Muut toimintatuotot	2 037		2 037	1 809	-228	88,8 %
Vuokratuotot	1 802		1 802	1 589	-213	88,2 %
Muut tuotot	235		235	221	-14	94,0 %
TOIMINTATUOTOT	5 926		5 926	6 028	102	101,7 %
Palkat ja palkkiot	-6 362	-163	-6 525	-6 625	-100	101,5 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 517	83	-1 434	-1 410	23	98,4 %
Muut henkilösivukulut	-271	-5	-277	-272	5	98,4 %
Henkilöstökulut	-8 150	-85	-8 235	-8 307	-72	100,9 %
Palvelujen ostot	-5 017	-120	-5 137	-4 846	291	94,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 787		-1 787	-2 046	-259	114,5 %
Avustukset						
Muut toimintakulut	-18 141		-18 141	-18 218	-77	100,4 %
Vuokratulot	-18 069		-18 069	-18 137	-68	100,4 %
Muut kulut	-72		-72	-80	-8	111,8 %
TOIMINTAKULUT	-33 095	-205	-33 300	-33 417	-117	100,4 %
TOIMINTAKATE	-27 169	-205	-27 374	-27 389	-15	100,1 %

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia		<p>Kirjasto osallistaa ja luo osallisuutta. Kirjastopalvelut edistävät yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua ja demokratiakehitystä . Kirjastopalvelut edistävät monilukutaitoa, joka ehkäisee syrjäytymistä ja antaa kuntalaisille valmiuksia osallistumiseen ja yhteiskunnan rakentamiseen.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden palvelut tuotetaan laadukkaasti, asukkaat ja yhteistyökumppanit osallistaen.</p> <p>Museot ylläpitävät tietopalveluita, popularisoivat näyttelyillä ja tapahtumissa tutkimukseen perustuvaa tietoa, ja edistävät monipuolisesti yhteiskunnallista vuoropuhelua ja keskustelua. Museopalvelut edistävät osaltaan kuntalaisten monilukutaitoja.</p>	<p>Kirjastopalvelut ovat vuoden 2023 aikana edistäneet osallistumista ja osallisuutta. Kirjaston mm. demokratiaa edistäviin tapahtumiin ja opetustunneille osallistui 26 139 osallistujaa, kirjastokäyntejä oli 1 235 513 ja lainoja tehtiin 2 129 103. Verkkoasiointeja oli 1 295 957. Käyntejä oli +77 730 enemmän kuin edellisenä vuonna. Lainoja oli + 57 667 enemmän kuin edellisenä vuonna. Kirjastopalveluissa oli menossa 6 hanketta, joista kolme päättyi vuoden 2023 lopussa. Demokratiaa edistävä hanke jää perustoimintaan tietyin hankkeessa pilotoiduin toimintamuodoin ja tietopakettien muodossa. Kirjastopalvelut sai uuden hankerahoituksen AVI:lta lukemisen edistämiseen Kuopion vankilassa. Hanke aloitetaan 2024.</p> <p>Museot ovat tehtäviinsä ja asiantuntemukseensa perustuen jatkaneet tietopalveluiden ja muiden palveluiden tuotantoa paikallisesti ja alueellisesti sekä järjestäneet näyttelysuunnitelman mukaisesti monipuolisia näyttelyitä ja yhteiskunnallisesti vaikuttavia tapahtumia. Museoiden toiminta edistää monipuolisesti asukkaiden yhteiskunnallista vuoropuhelua ja keskustelua.</p>	<p>Etenee suunnitelusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
				Liikuntapaikkapalveluiden investointihankkeissa ja palvelujen muotoilussa osallistettiin asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti. Liikuntapaikkapalveluilla on käytössä sähköinen palautekanava ja sitä on seurattu aktiivisesti.	
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Katuturvallisuus indeksi Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä	Kirjastopalvelut lähipalveluina vahvistavat arjen turvallisuutta. Ne ovat maksuttomia ja helposti saavutettavissa ja niiden esteettömyyttä kehitetään edelleen. Liikuntapaikkapalvelut vahvistavat arjen turvallisuutta. Liikuntapaikat sijaitsevat asutusalueiden välittömässä läheisyydessä. Osa liikuntapaikoista on maksuttomia ja kokonaisuudessa liikuntapaikat on keskimääräisesti 77% subventoituja. Liikuntapaikkojen esteettömyyttä ja opastusta kehitetään edelleen. Museoissa palveluiden saavutettavuutta kehitetään edelleen, mm. keskittämällä kulttuurihistoriallisen museon ja luonnontieteellisen museon asiantuntijapalveluita Kuopion museon	Vuoden 2023 aikana kehitettiin Riistaveden lähikirjasto omatoimikirjastoksi ja pääkirjaston esteettömyyttä parannettiin ovi-, sisäänkäynti-, porras-, ja kaideremontilla. Kulttuurihistoriallisen museon ja luonnontieteellisen museon toimitilamuutto kaupungin vuokraamaan tilaan Kuopion vanhasta postitalosta saatiin päätökseen joulukuussa 2023. Keskitetty tilaratkaisu Kuopion museon välittömässä läheisyydessä on parantanut asiantuntijapalveluiden ja kuva-arkistopalveluiden saavutettavuutta oleellisesti. Museokohteissa yleisötilojen, näyttelyiden ja tapahtumien esteettömyydestä on pidetty huolta ja sitä kehitetään jatkuvaluontoisesti. Liikuntapaikkapalveluiden sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen verkosto on kaikkien saavutettavissa. Liikuntapaikkaverkosto on mahdollistanut kattavasti omaehtoisen ja ohjatun liikkumisen ja kohteiden suunnittelussa ja rakentamisessa huomioitiin	Etenee suunnitelusti / Valmis ✓

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			välittömään läheisyyteen. Näyttelyiden ja tapahtumien esteettömyyttä kehitetään edelleen.	esteettömyys. Liikuntapaikkapalveluiden käyttömaksut olivat keskimääräisesti n. 78 % subventoituja.	
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät	Kirjastot ovat ja niitä edelleen kehitetään aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä lisääviksi, helposti saavutettaviksi matalan kynnyksen kohtaamispaikoiksi. Saavutettavuutta lisätään mm. omatoimiratkaisuilla, verkkopalveluilla ja e-aineistoilla. Liikuntapaikkoja kehitetään vuosittain hyväksyttävän talousarvion investointiosan mukaisesti. Museot järjestävät asiantuntijaopastettuja retkiä kaupunkialueella ja luontoon. Museoita kehitetään edelleen matalan kynnyksen kohtaamispaikkoina.	Kirjaston suuri ja lisääntynyt (+ 77 730) kävijämäärä osoittaa sen, että kirjastoista on onnistuttu kehittämään viikkaita ja saavutettavia kohtaamispaikkoja. Riistaveden lähikirjasto kehitettiin omatoimikirjastoksi vuoden 2023 aikana. Liikuntapaikkapalveluiden palveluverkosta kehitettiin tehtävien, asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaisesti. Museot järjestivät asiantuntijaopastettuja retkiä kaupunkialueella ja luontoon. Kesäkauden uutena avauksena olivat Geologia-kävelykierrokset. Osa museoiden järjestämistä tapahtumista on maksuttomia tai niistä peritään vain materiaalikustannukset kattava maksu. Mm. alle 18-vuotiailla on maksuton sisäänkäynti museoiden näyttelyihin. Kuopion pääkirjastosta on kesästä lähtien voinut lainata kortin, jolla yli 18-vuotiaskin voi vierailta maksutta Kuopion kaupungin museoiden näyttelyissä. Taidemuseon asiakasprofiilia laajentanut Kannun henki -katutaidenäyttely on aktivoanut erityisesti nuorisoa.	Etenee suunnitelusti / Valmis ✔

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Lasten ja nuorten liikkuminen, aikuisten liikkuminen Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta	Kirjastopalvelut tukevat arjen fyysistä aktiivisuutta tarjoamalla liikkumiseen innostavaa kirjastoaineistoa, lainaamalla liikuntavälineitä ja järjestämällä tapahtumia. Matalan kynnyksen maksuttomana palveluna kirjasto on myös syy lähteä liikkeelle. Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen. Kehitetään LiikkuvaKuopion viestintää, markkinointia ja myyntiä. Liikuntapaikat ovat keskimääräisesti 77 % subventoituja. Museot tuottavat ja järjestävät näyttelyitä ja tapahtumia, jotka osaltaan kannustavat fyysiseen aktiivisuuteen. Museoiden näyttelyt ovat maksuttomia alle 18-vuotiaille lapsille ja nuorille. Museot edistävät kaupunkilaisten harrastustoimintaa ja fyysistä aktiivisuutta tuottamalla oppimispelejä,	Kirjastopalveluissa järjestettiin arjen fyysistä aktiivisuutta parantavia tapahtumia, esim. Asiantuntijan aamukahveja, ja lainattiin liikuntavälineitä. Kirjasto oli vuoden 2023 aikana myös 77 730 kertaa useammin syy lähteä kotoa liikkeelle kuin edellisenä vuonna. Liikuntapaikkapalvelut tarjosivat kattavasti tiloja omaehtoisen liikkumisen harrastamiselle sekä alustan yhdistysten ja yhteisöjen liikuntatoiminnalle. Liikuntapaikkapalveluissa on käytössä alle 20-vuotiaiden Kuopiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointiranneke, joka mahdollistaa kattavat mahdollisuudet omaehtoiselle liikunnalle. Liikkis-ranneketta käytettiin vuoden 2023 aikana 119 319 kertaa. Liikuntapaikkapalveluiden investointihankkeissa ja palvelujen muotoilussa osallistettiin asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti. Digitaalisia ratkaisuita kehitettiin jatkuvan kehittämisen periaatteen mukaan. Kokeiluun otettiin uusi tilavarausjärjestelmä, joka mahdollistaa tilojen varaamisen ja käytön sekä maksamisen omatoimisesti. LiikkuvaKuopio myyntiä, markkinointia ja viestintää kehitettiin suunnitellusti. Museot ovat edistäneet kaupunkilaisten harrastustoimintaa ja fyysistä aktiivisuutta tuottamalla oppimispelejä, omatoimisia ja ohjattuja	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			omatoimisia ja ohjattuja julkisen taiteen kierroksia sekä asiantuntijaopastettuja retkiä.	julkisen taiteen kierroksia sekä asiantuntijaopastettuja retkiä (https://kuopionmuseot.fi/tahtumat/). Museot ovat tuottaneet ja järjestäneet näyttelyitä ja tapahtumia, jotka osaltaan kannustavat fyysiseen aktiivisuuteen. Museoiden näyttelyt ovat maksuttomia alle 18-vuotiaille lapsille ja nuorille.	
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö Aikuisten päihteiden käyttö	Kirjastopalvelut edistävät aktiivisuutta sekä tarjoavat eri kohderyhmälle mielekästä päihde- ja ajanvietettä ja päihde- ja tapahtumia mielen hyvinvoinnin tueksi. Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen. Liikuntapaikat ovat keskimääräisesti 77 % subventoituja. Museot pyrkivät sisällöllään edistämään syrjäytymisuhan olla olevien nuorten hyvinvointia. Nuorille suunnitellut tapahtumat ovat päihde- ja kannustavat päihde- ja yhteistyötä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi tehdään eri toimijoiden kanssa.	Kirjaston päihde- ja koulutuksiin osallistui vuoden 2023 aikana 26 139 kuntalaista. Liikuntapaikkapalvelut tarjosivat kattavasti tiloja omaehtoisen liikunnan harrastamiselle sekä alustan yhdistysten ja yhteisöjen toiminnalle. Nuorille suunnitellut museotapahtumat (mm. NuoriKulttuuri -festivaali toukokuussa ja Kekri marraskuussa) ovat päihde- ja kannustavat päihde- ja yhteistyötä edistämään syrjäytymisuhan olla olevien nuorten hyvinvointia.	Etenee suunnitelusti / Valmis ✓

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus	<p>Kirjastopalvelut ovat maksuttomia matalankynnyksen palveluja, jotka tukevat mielen hyvinvointia. Kirjastoissa on omat tilat ja aineistot nuorille ja kirjasto järjestää myös nuorille omia tapahtumia.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen. Liikuntapaikat ovat keskimääräisesti 77 % subventoituja.</p> <p>Museot tarjoavat perheille omaehtoisia ja ohjattuja museopedagogisia sisältöjä. Museokeskus edistää omalta osaltaan perhekeskusverkoston rakentumista Ilona-verkoston kautta. Sen sekä hyvinvointipalveluiden yhteistyöverkoston ja muiden kaupungin kulttuuritoimijoiden kanssa museot tuottavat tapahtumia mm. lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin tueksi.</p>	<p>Kirjastopalveluissa järjestettiin hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistäviä tapahtumia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, mm. valtakunnallinen Nuori Kulttuuri -festivaali, Hyvä mieli päivä. Tapahtumiin ja koulutuksiin osallistui yhteensä 26 139 kuntalaista. Kirjastopalveluiden kävijämäärä oli vuoden 2023 aikana 1 235 513.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut tarjosivat kattavasti tiloja omaehtoisen liikkumisen harrastamiselle ja yhdistysten ja yhteisöjen toiminnalle. Liikuntapaikkapalveluissa on käytössä alle 20-vuotiaiden Kuopiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointiranneke, joka mahdollistaa kattavat mahdollisuudet omaehtoiselle liikunnalle. Liikkis-ranneketta käytettiin vuoden 2023 aikana 119 319 kertaa.</p> <p>Museokeskus on omalta osaltaan edistänyt perhekeskusverkoston rakentumista Ilona-verkoston kautta. Sen sekä hyvinvointipalveluiden yhteistyöverkoston ja muiden kaupungin kulttuuritoimijoiden kanssa museot tuottavat tapahtumia ja museopedagogisia sisältöjä mm. lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin tueksi. Taidemuseon asiakasprofiilia laajentanut Kannun henki -katutaidenäyttely aktivoi erityisesti nuorisoa. Näyttelyyn liittyvä taidemuseon sisälle rakennettu skeittiramppi ja</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
				näyttelyyn tuotetut tapahtumat edistivät konkreettisesti nuorten hyvinvointia.	
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys Aikuisten kokema yksinäisyys	<p>Kirjastopalvelut ehkäisevät yksinäisyyden kokemista sillä kirjastotilaan on helppo tulla yksin tai yhdessä.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen. Liikuntapaikat ovat keskimääräisesti 77 % subventoituja.</p> <p>Perheille tarjotaan omaehtoisia ja ohjattuja museopedagogisia sisältöjä. Museokeskus edistää omalta osaltaan perhekeskusverkoston rakentumista Ilona-verkoston kautta. Sen sekä hyvinvointipalveluiden yhteistyöverkoston ja muiden kaupungin kulttuuritoimijoiden kanssa museot tuottavat tapahtumia mm. lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin tueksi.</p>	<p>Kirjastopalveluissa kehitettiin tapahtumakonsepteja, joihin on entistä helpompi saapua yksin, esimerkiksi Elämä äänikirja -konsepti. Kirjaston tapahtumissa kävikin vuoden 2023 aikana 26 139 kuntalaista. Lisäksi kirjastossa voi olla myös yksin ja kokea olevansa yhdessä muiden kanssa tekemässä samaa asiaa. Kirjastopalveluissa oli yhteensä 1 235 513 kävijää vuoden 2023 aikana, joka oli 77 730 enemmän kuin edellisenä vuonna.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut tarjosivat kattavasti tiloja omaehtoisen liikkumisen harrastamiselle ja yhdistysten ja yhteisöjen toiminnalle. Liikuntapaikkapalveluiden käyttömaksut olivat keskimääräisesti n. 78 % subventoituja. Liikuntapaikkapalveluissa on käytössä alle 20-vuotiaiden Kuopiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointiranneke, joka mahdollistaa kattavat mahdollisuudet omaehtoiselle liikunnalle. Liikkis-ranneketta käytettiin vuoden 2023 aikana 119 319 kertaa.</p> <p>Museotapahtumiin ja museoiden näyttelyihin on helppo tulla yksin tai yhdessä. Kuopio museon perusnäyttelyihin laadittiin omaoimikierros esitteet, jotka tukevat mm. itsenäistä</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
				näyttelyihin tutustumista ja avaavat näyttelysisältöjä asiakkaille. Perheille tarjotaan omaehtoisia ja ohjattuja museopedagogisia sisältöjä.	
1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen	Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko, Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen	Kirjastopalvelut edistävät lasten ja nuorten lukemista, tiedonhankintaa ja osallistumista varhaiskasvatus- ja koulupolun aikana mediakasvatussuunnitelmien sekä kirjaston ja perusopetuksen yhteistyösuunnitelman mukaisesti. Museoiden näyttelysisällöt tukevat koulujen opetussuunnitelmia. Museot tukevat tiedonhankintaa mm. järjestämällä näyttelyitä, tapahtumia ja asiantuntijaopastettuja retkiä.	Kirjastopalveluissa toteutettiin vuoden 2023 aikana OPSiin sidottua perusopetuksen ja kirjaston yhteistyösuunnitelmaa, joka on osa yleistä lasten ja nuorten mediakasvatussuunnitelmaa. Kirjastopalveluissa toteutettiin aikuisten mediakasvatussuunnitelmaa. Kuopion kaupunginkirjasto oli mukana Itä-Suomen laajuisessa Amisagentti-hankkeessa, jonka avulla kehitettiin palveluja ja opetusta ammattioppilaitosten opiskelijoille. Museot tukevat tiedonhankintaa mm. järjestämällä näyttelyitä, tapahtumia ja asiantuntijaopastettuja retkiä. Näyttelysisällöt ja museopedagogiset palvelut tukevat koulujen opetussuunnitelmia. Perusnäyttelyiden sisältöjä päivitetään tarvittaessa.	Etenee suunnitelusti / Valmis
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme erikaisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	Kulttuuritilojen kävijämäärät Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten	Kirjastopalvelut tarjoavat maksutonta vapaa-ajan mielekästä tekemistä ja kokemista aineistojen, tilojen ja tapahtumien sekä muiden palveluiden kautta kaikille yhdenvertaisesti.	Kirjastopalvelut tarjosivat vuoden 2023 aikana erikaisille kuntalaisille tapahtumia, opetusta, aineistoja, tiloja. Kirjaston Kirjasto kaikille -verkosto edisti kaikkien kuntalaisryhmien osallistumista kirjaston palveluihin ja tapahtumiin. Kirjastopalveluissa oli vuoden 2023 aikana	Etenee suunnitelusti / Valmis

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
		tilaisuuksien käyntikerrat	<p>Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen. Liikuntapaikat ovat keskimääräisesti 77 % subventoituja.</p> <p>Museot edistävät kaupunkilaisten harrastustoimintaa ja fyysistä aktiivisuutta tuottamalla monipuolisia näyttelyitä, tapahtumia, oppimislejää, omatoimisia ja ohjattuja julkisen taiteen kierroksia sekä asiantuntijaopastettuja retkiä.</p>	<p>yhteensä 1 235 513 käyntiä ja 1 295 957 verkkokäyntiä.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut tarjosivat yhdenvertaisesti tiloja omaehtoisen liikkumisen harrastamiselle sekä alustan yhdistysten ja yhteisöjen toiminnalle.</p> <p>Museot ovat tuottaneet ja järjestäneet monipuolisia ja useita eri kohderyhmiä palvelevia ja tavoitettavia näyttelyitä, tapahtumia, oppimislejää, omatoimisia ja ohjattuja julkisen taiteen kierroksia sekä asiantuntijaopastettuja retkiä.</p>	

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	Tapahtuma-avustukset Tapahtumakävijät	<p>Kirjastopalvelut luovat monimuotoista ja elävää arkea ja kaupunkikulttuuria kaupungin eri osissa ja verkossa tilojen, tapahtumien ja muiden palveluidensa kautta. Kirjastopalvelut edistävät positiivista kaupunkikuvaa myös alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden vastuulla olevat liikuntapaikat mahdollistavat laajasti erilaisten tapahtumien järjestämisen. Kehitetään tilavarausjärjestelmää asiakaslähtöisemmäksi.</p> <p>Museot ovat aktiivisia kulttuuritoimijoita, jotka edistävät monimuotoista ja elävää kaupunkikulttuuria järjestämällä mm. korkeatasoisia, matkailijoitakin kiinnostavia näyttelyitä ja tapahtumia. Tapahtumia järjestetään myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.</p>	<p>Kirjastopalvelut kokonaisuudessaan, mukaan lukien kirjaston tapahtumat, kiinnostivat kuntalaisia ja matkailijoita ja vierailijoita, ja kirjastopalveluissa kävijämäärä lisääntyi 77 730 kävijällä edelliseen vuoteen verrattuna (ollen 1 235 513). Kirjastopalveluita esiteltiin kansainvälisessä IFLA-konferenssissa Rotterdamissa ja kirjastossa kävi myös kansainvälisiä vieraita, mm. Minneapolis-ryhmä.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden (sisäliikuntapaikat) palveluita käytti n. 1 350 000 kävijää. Digitaalisia ratkaisuita kehitettiin jatkuvan kehittämisen periaatteen mukaan. Kokeiluun otettiin uusi tilavarausjärjestelmä, joka mahdollistaa tilojen varaamisen ja käytön sekä maksamisen omatoimisesti. LiikkuvaKuopio myyntiä, markkinointia ja viestintää kehitettiin suunnitellusti.</p> <p>Museot järjestivät ja tuottivat kansainvälisiä, korkeatasoisia näyttelyitä (mm. Julius Caesar -kunniaa kunnioittomuuteen,</p>	Etenee suunnitellusti /Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
				<p>Wildlife Photographer of the Year, Kannun henki), jotka tavoitteidensa mukaisesti kiinnostivat monipuolista asiakaskuntaa päiväkodeista oppilaitoksiin, kuopiolaisista perheistä matkailijoihin.</p> <p>Tapahtumia järjestettiin suunnitelmien mukaisesti, myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.</p> <p>Esim.</p> <p>Hyperihhtolomaviikon 4.3–12.3. museotapahtumissa osallistujia oli yht. 2388, NuoriKulttuuri -festivaaleilla 26.–27.5. Kuopion museossa ja Taidemuseossa vieraili yht. 2168 asiakasta.</p>	
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Imago- ja mainetutkimukset Onnistuminen edunvalvonnassa	Kirjastopalvelut lisäävät kaupungin tunnettuutta toimimalla aktiivisesti alueellisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa.	Kirjastotoimenjohtaja toimi vuodet 2022-2023 ja edelleen jatkokauden puheenjohtajana Suomen yleisille kirjastoille ja sitä kautta myös monissa muissa valtakunnallisissa työryhmissä ja kontakteissa. Kuopion kaupunginkirjasto toimi kansainvälisessä kirjastojen IFLA-järjestössä ja oli esittelemässä IFLA:n konferenssissa posteresitystä Rotterdamissa. Kirjasto on osallistunut myös muihin valtakunnallisiin yhteistyöryhmiin mm, Suomen Kirjastoseuraan,	Etenee suunnitellusti /Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
				<p>kansalliseen metatietoryhmään jne.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut osallistuivat Sport Suomi - Kasvualusta liikunta- ja hyvinvointitoimialojen tutkimukselle, kehittämiselle ja innovaatiotoiminnalle hankkeeseen. Hankkeessa on mukana Jyväskylän kaupunki ja Lahden kaupunki. Hanke jatkuu vuoden 2024 loppuun saakka.</p>	

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisauts	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)	<p>Kirjastopalveluissa hankinnoissa huomioidaan vastuullisuus ja esim. muovihankinnat ovat minimissään aineiston muovittamattomuuden vuoksi.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluissa hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista huomioiden ympäristövaikutukset sekä toiminnassa huomioidaan resurssiviisaus.</p>	<p>Aineiston muovittamattomuutta on jatkettu ja päivitetty kirjaston ilmasto-ohjelma.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden hankinnat tehtiin kilpailutetuista paikoista. Hankinnoissa huomioitiin ympäristövaikutukset ja resurssiviisaus.</p> <p>Museopalveluissa hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista huomioiden ympäristövaikutukset sekä toiminnassa huomioidaan resurssiviisaus.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			Museopalveluissa hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista huomioiden ympäristövaikutukset sekä toiminnassa huomioidaan resurssiviisaus.		
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmatoriskien (mm. sääntöilmiöt) pienentämiseksi	CO ₂ -päästöt / asukas (t CO ₂ -ekv / as)	<p>Kirjastopalveluissa edistetään ilmasto- ja ympäristöasiain edistämistä kirjaston ilmastosuunnitelman mukaisesti. Tilojen käyttöä on tehostettu mm. omatoimiratkaisujen ja yhteiskäytön myötä, aineistokuljetuksia vähennetty kelluvan kokoelman myötä, viisasta liikkumista edistetty etätöiden ja kirjastofillarin avulla sekä aineistojen muovittamattomuus on otettu käyttöön nelisen vuotta sitten onnistuneesti ensimmäisenä Suomessa. Kuntalaisten ympäristötietoutta lisätään ympäristötietoisuushyllyn ja luontokirjalukupiirin avulla. Kirjastoautopalveluja kehitetään resurssiviisaasti erillisessä hankkeessa.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluissa hankinnat suoritetaan kilpailutetuista</p>	<p>Kirjastopalveluissa edettiin vuoden 2023 aikana kirjaston ilmastosuunnitelman mukaisesti. Tilojen käyttöä tehostettiin järjestämällä Riistaveden lähikirjasto omatoimiratkaisuksi, aineistokuljetuksia on saatu vähennettyä kelluvan kokoelman myötä, viisasta liikkumista on edistetty etätöiden ja kirjastofillarin avulla sekä aineistojen muovittamattomuutta jatkettiin vuoden 2023 aikana (5. vuosi). Kuntalaisten ympäristötietoisuutta lisättiin ympäristötietoisuushyllyn ja luontokirjalukupiirin avulla ja osallistuttiin YLE:n Miljoona roskapussia -kampanjaan lainaamalla roskapihtejä. Kirjastoautopalveluja suunnattiin resurssiviisaammiksi AVIn rahoittaman hankkeen avulla. Kuopion kaupunginkirjasto oli mukana valtakunnallisessa hankkeessa, jossa mm. mitattiin kirjaston hiilijalanjälki vuoden 2023 aikana.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden hankinnat tehtiin kilpailutetuista paikoista.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			<p>paikoista huomioiden ympäristövaikutukset sekä toiminnassa huomioidaan resurssiviisaus.</p> <p>Museopalveluissa hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista ympäristövaikutukset huomioiden. Kuntalaisten ympäristötietoutta lisätään ympäristökasvatuksen keinoin ja mm. kirjaston kanssa yhteistyössä järjestetyn luontokirjalukupiirin avulla.</p>	<p>Hankinnoissa huomioitiin ympäristövaikutukset ja resurssiviisaus.</p> <p>Museopalveluissa on laadittu ilmastosuunnitelma, osana Kuopion kaupungin ilmasto-ohjelmaa. Siinä huomioidaan erityisesti työyhteisön sisäisiin- että yleisöpalveluihin kohdistuvia käytännön toimenpiteitä. Yleisölle järjestetään pääkirjaston kanssa yhteistyössä tapahtumia kestävän kehityksen teemoista, kuten Kantin kestävä keskiviikko -tapahtumat, joissa korjataan ja tuunataan vanhojen esineitä tai keskustellaan arjen ilmastoteoista kotona. Luontoretket ja kirjaston kanssa yhteistyössä toteutetut luontokirjalukupiirit kohentavat osallistujien hyvinvointia ja lisäävät yleisön ympäristötietoisuutta.</p>	
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	<p>Lähiruuan osuus</p> <p>Kasviproteiinin osuus</p> <p>Ruokahävikin määrä (kg)</p>			<p>Ei tietoa</p> <p>○</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Sähkön ja lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh / r-m3) Uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta (%)	Liikuntapaikkapalveluissa huomioidaan sähkön- ja lämmönkulutus yhteistyössä tilapalveluiden kanssa.	Kirjastopalveluissa on optimoitu lämmön kulutusta yhdessä tilapalveluiden kanssa (pääkirjaston ovi- ja ikkunaremontti). Liikuntapaikkapalveluiden hallinnoimissa tiloissa optimoitiin sähkön ja lämmön kulutus yhteistyössä tilapalveluiden kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palvelujen digitalisaatioaste Tyytyväisyys palveluihin	Kirjastopalveluja kehitetään ja muotoillaan yhteistyössä asiakkaiden ja muiden toimijoiden kanssa. Kirjastopalveluissa on otettu käyttöön monikanavainen asiakaspalvelu ja myös palautteita kerätään monikanavaisesti huomioiden eri asiakasryhmien tarpeet ja mahdollisuudet (fyysinen asiointi, verkkoasiointi, sähköposti, puhelin ja chat). Liikuntapaikkapalveluiden palvelut tuotetaan ja muotoillaan	Kirjastopalveluja on kehitetty vuoden 2023 aikana yhteistyössä asiakkaiden ja muiden toimijoiden kanssa. Asiakkaille järjestettiin tilaisuus, jossa keskusteltiin siitä, millaisia tapahtumia kirjastossa pitäisi olla. Tilaisuudessa käytettiin Erätauko-menetelmää. Kirjastopalveluissa on käytössä monikanavainen asiakaspalvelu, ja myös palautetta kerätään monikanavaisesti ja ollaan jatkuvassa vuoropuhelussa asiakkaiden kanssa. Kirjastopalveluissa toimii kymmenisen verkostoa, joissa työskentelee työntekijöitä ja ulkojäseniä. Tämä toimintatapa edistää	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			<p>laadukkaasti, asukkaat ja yhteistyökumppanit osallistaen. Palveluiden tuottamisessa huomioidaan saatu data, jonka pohjalta palveluja kehitetään.</p> <p>Museopalveluissa kehitetään digitaalisia palveluita, mm. verkkokauppaa sekä kokoelmien digitaalista saatavuutta.</p>	<p>kaikkien asiakasryhmien ja potentiaalisten asiakkaiden huomioimista palveluja kehitettäessä.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden investointihankkeissa ja palvelujen muotoilussa osallistettiin asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluilla on käytössä sähköinen palautekanava ja sitä seurattiin aktiivisesti ja toimintoja kehitettiin saadun tiedon pohjalta.</p> <p>Museopalveluissa on kehitetty mm. verkkokauppaa sekä kokoelmien ja kokoelmatietojen digitaalista saatavuutta.</p>	
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kuntalais- ja asiakaspalautteet Kuntalaisaloitteet	<p>Kirjastopalvelut osallistaa ja luo osallisuutta. Kirjastopalveluissa toimitaan yhteistyössä muiden toimijoiden ja asiakasryhmien kanssa ja kirjaston verkostoihin kutsutaan myös asiakasryhmien edustajia. Lautakuntaesittelyjä varten tehdään vaikutusten arviointi.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden palvelut tuotetaan laadukkaasti, asukkaat ja yhteistyökumppani</p>	<p>Kirjastopalvelut osallistaa ja luo osallisuutta. Kirjastopalveluissa toimittiin vuoden 2023 aikana yhteistyössä muiden toimijoiden ja asiakasryhmien kanssa. Kirjasto on luonut strategisesti tärkeistä teemoista verkostot ja jokainen kirjastolainen työskentelee jossakin verkostossa. Kirjaston verkostoihin on kutsuttu myös yhteistyökumppaneiden ja asiakasryhmien edustajia. Tällainen työskentelytapa edistää avoimuutta ja kaikkien asiakasryhmien huomioimista kehittämisessä.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			<p>t osallistaen. Lautakuntaesittelyjä varten tehdään vaikutusten arviointi.</p> <p>Museopalvelut tuotetaan avoimesti ja laadukkaasti, tarvittaessa asukkaat ja yhteistyökumppanit osallistaen. Lautakuntaesittelyjä varten tehdään vaikutusten arviointi.</p>	<p>Liikuntapaikkapalveluiden investointihankkeissa ja palvelujen muotoilussa osallistettiin asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti. Liikuntapaikkapalveluilla on käytössä sähköinen palautekanava ja sitä seurattiin aktiivisesti ja toimintoja kehitettiin saadun tiedon pohjalta. Lautakunnan esityksissä huomioitiin vaikutusten arvioinnit.</p> <p>Museopalvelut tuotetaan avoimesti ja laadukkaasti, asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden osallisuutta hyödyntäen (esim. Kuopion museon peruskorjaus ja perusnäyttelyuudistus).</p>	
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen lapsivaikutusarviointien määrä	<p>Kirjastopalveluissa toteutetaan kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluissa toteutetaan kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa.</p> <p>Museopalveluissa toteutetaan kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa.</p>	<p>Kirjastopalveluissa toteutetaan kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa. Myös lasten palautteita kerätään aktiivisesti. Kirjastopalveluissa kehoitettiin kaikkia kirjaston työntekijöitä ja esihenkilöitä käymään UNICEFin lapsiystävälliseen kuntaan tähtäävä koulutus, ja sieltä kerättiin ajatuksia, joiden mukaisesti kirjastossa voitaisiin edetä asiassa. Yhtenä vuonna 2024 toteutettavana asiana nostettiin esille lasten osallisuus</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
				<p>kirjastoaineistojen valinnassa kirjastoon.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluissa toteutettiin kaupungin ohjeisen mukaista arviointia päätöksenteossa. Myös lasten palautteita kerättiin.</p> <p>Museopalveluissa toteutetaan kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa. Lasten ja nuorten palautteita kerätään ja hyödynnetään palveluiden kehittämisessä.</p>	
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetoimaa	Hakijoita / avoin työpaikka Työnantajan suositteluindeksi	<p>Kirjastopalveluissa rekrytointiprosessissa ja muussa toiminnassa huolehditaan myös hyvästä työnantajakuvasta.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden rekrytointiprosessissa ja muussa toiminnassa huolehditaan myös hyvästä työnantajakuvasta.</p> <p>Museoiden rekrytointiprosessissa ja muussa toiminnassa huolehditaan myös hyvästä työnantajakuvasta.</p>	<p>Kirjastopalveluissa rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa huolehdittiin vuoden 2023 aikana hyvästä työnantajakuvasta. Taloon-tulijan opas on päivitetty ja kiinnitetty erityistä huomiota perehdytykseen. Myös TET-harjoittelijat on huomioitu tulevaisuuden työntekijöinä.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa huomioitiin hyvä työnantajakuva.</p> <p>Museoiden rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa on huolehdittu hyvästä työnantajakuvasta.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä	Toimielinten itsearviointien kehitys	Kirjastopalveluissa varmistetaan toimivat rakenteet laadukkaalle	Kirjastopalveluissa laadukas päätöksenteko, johtaminen ja kannustava ilmapiiri	Etenee suunnitellusti

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
	hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet		<p>päätöksenteolle, johtamiselle sekä kannustavalle ja hyvälle ilmapiirille.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden toiminta pohjautuu hyväksytyyn strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä "lupa tehdä toisin" ilmapiirille.</p> <p>Museoiden palvelutarjonta perustuu hyväksytyyn strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä myös <i>lupa tehdä toisin</i> -ilmapiirille.</p>	<p>perustuivat vuoden 2023 aikana strategian mukaiselle toiminnalle ja toimiville rakenteille. Työhyvinvointisuunnitelmat tehtiin vuodelle 2023 työhyvinvointikyselyn pohjalta yhdessä henkilöstön kanssa toimipisteittäin ja koko kirjaston laajuudelta ja niiden toteutumista seurattiin toimipisteiden kokouksissa ja kirjaston johtoryhmässä.</p> <p>Museoiden palvelutarjonta perustuu hyväksytyyn strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä myös <i>lupa tehdä toisin</i> -ilmapiirille. Museoiden viime vuosien suuret ja aikaa vievät palvelu- ja toimitilamuutokset on huomioitu ja huomioidaan edelleen museopalveluiden johtamisessa, sisäisen yhteistyön ja palveluiden jatkokehittämisessä.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden palvelutarjonta perustuu hyväksytyyn strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä lupa tehdä toisin ilmapiirille.</p>	<p>usti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Johtamisen arvioinnit	Kirjastopalveluissa läsnäolevaa ja vuorovaikutuksellista esimiestyötä tuetaan ja esihenkilöiden osaamista	Kirjastopalveluissa esihenkilöiden osaamista tuettiin koulutuksin ja varmistamalla toimivat rakenteet.	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			<p>kehitetään koulutuksin. Tavoitteena on, että jokainen esihenkilö suorittaa johtamisen erikoisammattitutkinnon tai lähiesimiestyön ammattitutkinnon.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden esihenkilöille mahdollistetaan ammatillista koulutusta osaamisen kehittämiseksi.</p> <p>Museokeskuksessa esihenkilöille on mahdollistettu ammatillista koulutusta osaamisen kehittämiseksi.</p>	<p>Museokeskuksessa esihenkilöille on mahdollistettu ammatillista koulutusta johtamis- ja esimiestaitojen ja osaamisen kehittämiseksi. Museokeskuksen johtotiimille hankittiin työhyvinvointitoimenpiteenä työnohjausta marras-joulukuussa 2023.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden esihenkilöille mahdollistettiin ammatillista koulutusta johtamis- ja esimiestaitojen ja osaamisen kehittämiseksi.</p>	
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Koulutuspäivät / htv Työkierto	<p>Kirjastopalveluissa henkilöstön osaamista kehitetään ja osaamistarpeita kartoitetaan. Koulutuspäivien määriä ja jakautumista seurataan. Kirjaston alueellisessa kehittämistehtävässä kartoitetaan kirjastojen työntekijöiden osaamistarpeita ja kehitetään osaamista koko Etelä- ja Pohjois-Savon laajuisesti. Urakehitystä tuetaan avaamalla</p>	<p>Kirjastopalveluissa henkilöstön osaamistarpeita kartoitettiin osana kehityskeskusteluja ja alueellista kehittämistehtävää. Osaamista kehitettiin alueellisen kehittämistehtävän järjestämin koulutuksin sekä hyödyntäen AVIn ja kaupungin henkilöstökoulutuksia. Koulutuspäivien määrää ja jakautumista seurataan. Koulutuspäiviä kirjastolaisille kertyi vuoden 2023 aikana 282 eli noin 3,4 koulutuspäivää / työntekijä. Urakehitystä</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			<p>tehtävät ensin sisäiseen täyttöön ennen julkista täyttöä.</p> <p>liikuntapaikkapalveluiden henkilöstölle mahdollistetaan ammatillista koulutusta osaamisen kehittämiseksi. Liikuntapaikkapalveluille tehdään työhyvinvointisuunnitelma, jonka mukaisesti osaamista kehitetään ja seurataan.</p> <p>Museokeskuksessa henkilöstön osaamista kehitetään ja osaamistarpeita kartoitetaan. Koulutusta järjestetään kaikille ammattiryhmille tarpeen ja koulutustarjonnan mukaan. Henkilöstön urakehitystä tuetaan avaamalla tehtävät ensin sisäiseen täyttöön ennen julkista täyttöä.</p>	<p>tuettiin avaamalla tehtävät ensin sisäiseen täyttöön.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden henkilöstön osaamistarpeita kartoitettiin mm. kehityskeskusteluissa, tavoitteena ammattitaidon ylläpito ja kehittäminen. Tarjolla olevia eri ammattiryhmien koulutuksia hyödynnettiin tarjonnan mukaan mahdollisimman monipuolisesti. Henkilöstön urakehitystä tuettiin avaamalla täytettävät olevat tehtävät ensin sisäiseen rekrytointiin.</p> <p>Museokeskuksessa henkilöstön osaamistarpeita kartoitetaan mm. kehityskeskusteluissa, tavoitteena ammattitaidon ylläpito ja kehittäminen. Tarjolla olevia eri ammattiryhmien koulutuksia on hyödynnetty tarjonnan mukaan mahdollisimman monipuolisesti. Henkilöstön urakehitystä on tuettu avaamalla haettavana olevat tehtävät ensin sisäiseen täyttöön. Osana työhyvinvointisuunnitelmaa henkilöstölle järjestettiin kognitiivisen ergonomian luento.</p>	

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Työhyvinvointikyseily	<p>Kirjastopalveluissa tehdään yhteinen työhyvinvointisuunnitelma ja yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat vuosittain ja edetään niiden mukaisesti. Läsnaolevaa ja vuorovaikutuksellista esihenkilötyötä tuetaan mm. koulutuksin.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluille tehdään työhyvinvointisuunnitelma, jonka mukaisesti osaamista kehitetään ja seurataan.</p> <p>Museokeskuksessa tehdään vuosittainen työhyvinvointisuunnitelma, jonka mukaisesti työhyvinvointia ja osaamista kehitetään ja seurataan. Työhyvinvointiin liittyvät asiat käydään läpi myös kehityskeskusteluissa.</p>	<p>Kirjastopalveluissa toteutettiin ennalta laadittuja työhyvinvointisuunnitelmia. Työnohjausta ostettiin tarvittaviin tilanteisiin.</p> <p>Museokeskuksessa tehdään vuosittainen työhyvinvointisuunnitelma, jonka mukaisesti työhyvinvointia ja osaamista kehitetään ja seurataan.</p> <p>Työhyvinvointiin liittyvät asiat käydään läpi viikko- tai kuukausipalaverissa, työpaikkakokouksissa, kehityskeskusteluissa sekä museokeskuksen yhteistyötiimin kokouksissa (2-3 krt/vuosi) ja johtotiimin kokouksissa (1-2 krt/kk).</p> <p>Liikuntapaikkapalveluissa tehtiin työhyvinvointisuunnitelma ja osallistuttu työhyvinvointikyselyyn. Työhyvinvointia ja osaamista kehitettiin ja seurattiin työhyvinvointisuunnitelman mukaisesti.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumia.	Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät	Kirjastopalveluissa on otettu käyttöön strategisesti tärkeiden tavoitteiden toteuttamiseksi verkostoja. Jokainen työntekijä kuuluu ainakin yhteen verkostoon ja kehittää siinä	Kirjastopalveluiden verkostot toimivat aktiivisesti ja saavuttivat tavoitteensa. Jokainen työntekijä työskenteli vähintäänkin yhdessä verkostossa. Kokouskäytännöt toteutuivat ja olivat toimivia.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			<p>työtä. Kirjastopalveluissa on jokaisella yksiköllä säännölliset oman yksikön kokoukset, koko kirjaston kokoukset, työnjohtajien kokoukset ja kirjaston johtoryhmän kokoukset.</p> <p>Kirjastopalveluissa haetaan balanssia lähi- ja etätöön tekemiseen työhyvinvoinnilliset näkökulmat ja työn sujuvuus huomioiden.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden toiminta pohjautuu hyväksytyyn strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä "lupa tehdä toisin" ilmapiirille.</p> <p>Museokeskuksessa kannustetaan henkilöstöä oman tehtävän ja työyhteisön kehittämiseen.</p>	<p>Liikuntapaikkapalveluiden toiminta pohjautui hyväksytyyn strategiaan ja toiminnassa huomioitiin "lupa tehdä toisin" toimintatapaa. Esihenkilöitä ja henkilöstöä kannustettiin toimimaan toimintatavan mukaisesti.</p> <p>Museokeskuksessa kannustetaan henkilöstöä oman tehtävän ja työyhteisön kehittämiseen. Etätömahdollisuuksia on hyödynnetty tehtävästä ja työtilanteesta riippuen, kaupungin ohjeiden mukaisesti.</p>	
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulo-rahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	<p>Vuosikate % poistoista</p> <p>Investointien tulo-rahoitus %</p> <p>Lainamäärä € / asukas</p>	Kirjastopalvelut ovat peruspalvelu, joissa tulot ovat asiakkaiden käyttäytymistä ohjaavia sanktiomaksuja. Kirjastopalvelut järjestetään ja palveluita kehitetään	<p>Kirjastopalvelut saavuttivat sille asetetun tulotavoitteen.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden tulot perustuivat asiakasmaksuihin. Palvelut olivat keskimäärin 78 % subventoituja.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			<p>talousraamin puitteissa.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden käyttömaksut ovat keskimääräisesti 77 % subventoituja. liikuntapaikkapalveluiden vastuulla olevat toiminnot järjestetään ja kehitetään talousraamin puitteissa.</p> <p>Museopalveluissa talous ja tulot perustuvat pääosin pääsylippujen myyntiin (ja toisaalta kaupungin, museoiden palveluita vastaan, saamiin valtionosuuksiin). Näyttelytuotannossa hyödynnetään näyttelykohtaista tavoitebudjetointia (pääsylipputulotavoitetta nostetaan, jos tarjolla on suurta yleisöä kiinnostava näyttely).</p>	<p>Museopalveluissa tulot perustuvat pääosin pääsylippujen myyntiin. Museopalveluiden rahoitus pohjana on myös kaupungin, museoiden paikallisia ja alueellisia palveluita vastaan, saamat henkilötyövuosiin perustuvat valtionosuudet. Pienempi osa tuloista saadaan asiantuntijapalveluista, vuokratuloina (Kahvila Kantti), museokauppamyynnistä sekä muusta palvelumyynnistä. Pääsylipputulotavoitetta voidaan nostaa, jos esim. tarjolla on realistiseen etukäteisarvioon perustuen suurta yleisöä kiinnostava näyttely/näyttelyitä.</p>	
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestävyyden mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista	<p>Kirjastopalveluiden palveluverkostoa ja kirjastoautopysäkkien sijoittumista tarkastellaan tarvittaessa toimintaympäristön muuttuessa.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden palveluverkosto mitoitetaan</p>	<p>Kirjastopalveluissa tarkasteltiin eri toimipisteiden tuloksia ja otettiin käyttöön kirjastoautojen uudet aikataulut ja pysäkkiluettelot loppuvuodesta 2022 vuodelle 2023. Nämä laadittiin asiakastarpeiden mukaisesti.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialin kitys	Valtuustoon nähdän sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			<p>asiakstarpeen mukaisesti.</p> <p>Museopalveluiden palveluverkosto on mitoitettu museon tehtävien ja asiakstarpeen mukaiseksi. Toimipisteitä tarkastellaan tarvittaessa toimintaympäristön muuttuessa.</p>	<p>Liikuntapaikkapalveluiden palveluverkoston palveluverkosto mitoitettiin tehtävien, asiakstarpeen ja talouden kestokyvyn mukaisesti.</p> <p>Museopalveluiden toimitilat ja palveluverkosto on mitoitettu museoiden tehtävien ja asiakstarpeen mukaiseksi. Toimipisteitä tarkastellaan tarvittaessa toimintaympäristön muuttuessa, ja aina tiloja koskevien selvitysten yhteydessä. Korttelimuseon palvelukonseptin hankeselvitys käynnistyi joulukuussa 2023.</p>	

Tunnusluvut

Vaikuttavuusmittarit

Mittari	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2023	30.9.2023	TP 2023
Kirjastopalvelujen lainat/asukasmäärä (kpl) ★	16,8	16,2	17,6	12,2	16,6
Alle 20-vuotiaiden asiakaskäyntien määrä Kuntolaakson uimahallipalveluissa (kpl) ★	107 199	126 523	105 000	90 737	132 326

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Kirjastopalvelut

Mittari	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2023	30.9.2023	TP 2023
Fyysiset kirjastokäynnit (kpl)	986 922	1 157 783	1 300 000	915 951	1 235 513
Verkkoasiointikäynnit verkkokirjastossa (kpl)	1 092 212	1 204 902	1 200 000	938 251	1 295 957
Lainojen kokonaismäärä (kpl)	2 083 551	2 071 436	2 200 000	1 570 682	2 129 103
Nettokustannukset/laina (€)	2,8	3,0	3,0	3,0	3,0
Kirjaston aukiolotunnit	43 682	46 775	47 000	33 338	47 430
Kirjaston tilojen määrä (m ²)	10 126	10 024	10 024	10 024	10 024

Museopalvelut

Mittari	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2023	30.9.2023	TP 2023
Näyttelykäynnit museokohteissa (kpl)	60 863	132 069	116 000	103 762	129 396
Museokohteiden aukiolotunnit	5 134	5 907	6 178	4 659	6 124
Järjestetty kokoelma-aineisto (kpl)	2 027 473	2 031 777	2 050 019	2 040 457	2 052 053
Nettokustannus €/asukas (€)	37,55	38,1	48,1	31,93	46,75
Museoiden tilojen määrä (m ²)	11 509	11 509	13 561	13 561	14 215

Liikuntapaikkapalvelut

Mittari	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2023	30.9.2023	TP 2023
Liikuntapaikkojen käyntikerrat (kpl)	1 213 691	1 440 726	1 500 000	1 168 614	1 582 922
Liikuntapaikkojen tilojen määrä (m ²)	69 325	69 305	69 435	69 435	69 435

Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

Hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen

Toiminta

Kansalaisopisto on vuonna 2023 palautunut normaaliin, koronan vaikutus ei enää näy osallistujamäärissä. Opiskelijamäärätavoite ylitettiin ja kurssitulot kasvoivat vuodesta 2022 n. 78.000 euroa.

Kansalaistoiminnan palveluissa toiminta on toteutunut suunnitelmien mukaan. Ikääntyneiden ja erityisryhmien osallistuminen liikuntaryhmiin on toteutunut talousarvion mukaisesti. Myös elokuvatoiminnan sekä eri liikuntaryhmien tulot ovat toteutuneet yli talousarvion. Tapahtumatuotanto on kehittynyt ja kasvanut merkittävästi (mm. meidän Kuopio -festivaali). Aasukastointi on yhä enenevässä määrin siirtynyt verkostomaiseen toimintatapaan ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen on aloitettu.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Kansalaisopistossa ei poikkeamia, talousarvio toteutui 100 %:n tarkkuudella.

Kansalaistoiminnan palveluiden toimintakate jäi alijäämäiseksi 0,2 milj. euroa alle talousarvion (96 %). Toiminnantuotot ylittivät talousarvion 0,4 milj. euroa (246 %), joka johtui ulkopuolisen rahoituksen osuuksista (hankerahoitus sekä testamenttivarat).

Kansalaistoiminnan palveluiden toimintakulut ylittivät 0,1 milj. eurolla (102 %), josta henkilöstökulujen osuus oli n. 16 000 eurolla. Ylitys johtui parista pitkästä sairauspoissaolosta, joihin jouduttiin palkkaamaan sijaisia. Lisäksi Kino-kuvakun erilliskorvaukset ylittivät sekä jouduttu käyttämään sijaisia. Palvelujen ostot sekä tarvikkehankintojen ostot ylittivät talousarvion n. 66 000 eurolla, joka näkyi erityisesti asiantuntija-, kuljetus- ja majoitus-/ravitsemuspalvelujen ylittymisenä. Henkilöstön sosiaali- ja terveystaloudissa menot kasvoivat pitkien sairauslomien vuoksi. Avustuksia jäi jakamatta n. 69 000 euroa, koska ESR+ rakennerahastokauden aloitus viivästyi, joten kuntarahoituksella rahoitettavia hankkeita ei ollut kuin kaksi kappaletta. Vuokratulot ylittivät n. 47 000 eurolla, joka johtui pääosin Kino kuvakun elokuvavuokrien ylityksestä. Lisäksi muut toimintamenot ylittivät n. 51 000 eurolla, joka johtui pääosin testamenttivaroihin liittyvästä kiinteistökaupan myyntitappiosta.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Hyvinvointialueiden valmistelu ja kaupungin strategia hyvinvointialueen kumppanina.

- Kansalaistoiminnan palvelut on valmistellut yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa järjestöjen avustuksia.

2. Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot.

- Etätyö on jäänyt kansalaisopistossa ja kansalaistoiminnan palveluissa pysyväksi asiantuntijatyön muodoksi. Pääosin etätyö on lisännyt työntekijöiden tyytyväisyyttä molemmilla palveluprosesseilla. Kansalaisopistossa kiinnitetty erityistä huomiota työhyvinvointiin ja etätyön tuomiin mahdollisiin riskeihin (etäntyminen työyhteisöstä) luomalla tiimeittäin säännölliset kokouskäytännöt. Sairauspoissaolot ovat kansalaisopistossa merkittävästi vähäisempiä kuin koko organisaatiossa ja työhyvinvointikyselyn mukaan työhyvinvointi yksikössä monin osin koko organisaatiota paremmalla tasolla.

3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi.

- Kansalaisopistossa riskikartoitusta ja suunnitelmallista riskienhallintaa toteutetaan osana normaalitoimintaa. Henkilökuntaa on perehdytetty tietosuoja-asioihin. Henkilöstön tietosuojaja - turvakoulutusta koko organisaation tasolla tarvitaan lisää.
- Kansalaistoiminnan palveluissa kiinnitetty erityistä huomiota tietosuoja-asioihin

Ohjatusn hyvinv. Ja omaeht. Opp. Palv. 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	788		788	747	-41	94,7 %
Maksutuotot	1 391		1 391	1 325	-66	95,3 %
Tuet ja avustukset	68		68	272	204	400,0 %
Muut toimintatuotot	73		73	261	188	357,2 %
Vuokratuotot	67		67	66	-1	99,0 %
Muut tuotot	6		6	194	188	3239,9 %
TOIMINTATUOTOT	2 320		2 320	2 605	285	112,3 %
Palkat ja palkkiot	-4 156	-67	-4 223	-4 203	20	99,5 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-845	-74	-919	-885	34	96,3 %
Muut henkilösivukulut	-175	-2	-177	-170	7	96,1 %
Henkilöstökulut	-5 176	-143	-5 319	-5 258	60	98,9 %
Palvelujen ostot	-811		-811	-864	-53	106,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-180		-180	-186	-6	103,3 %
Avustukset	-4 111		-4 111	-4 029	82	98,0 %
Muut toimintakulut	-1 686		-1 686	-1 806	-120	107,1 %
Vuokratulut	-1 642		-1 642	-1 711	-69	104,2 %
Muut kulut	-44		-44	-94	-50	214,0 %
TOIMINTAKULUT	-11 964	-143	-12 107	-12 143	-37	100,3 %
TOIMINTAKATE	-9 644	-143	-9 787	-9 539	248	97,5 %

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia		<p>Kansalaisopiston viestinnän kehittäminen kansainvälisyystarpeen mukaiseksi ja selkokieliseksi. Kansalaisten digitasaarvoa ja osallistumismahdollisuuksia kehitetään monimuotoisilla matalan kynnyksen kursseilla. Asiakkaiden toiveita ja palautteita seurataan aktiivisesti ja toteutetaan resurssien puitteissa.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa kehitämme digitaalisia osallistumisen mahdollisuuksia ja siihen liittyvää viestintää. Otamme asukkaat mukaan palvelujen kehittämiseen. Jalkaudumme kentälle (niin ulko- kuin sisätilat) edistääksemme laajasti osallisuutta.</p> <p>Koordinoimme Kuopion kehittämistä Unicefin lapsiystävällinen kunta -toimintamallin mukaisesti.</p>	<p>Lake-hankkeen myötä otettiin kansalaisopistossa käyttöön uusia opintoneuvontaa ja asiakaspalvelua helpottavia toimintoja (mm. Tussitaikurit-video). Uuden kauden suunnittelussa monimuotoista opetusta on kehitetty edelleen ja asiakaspalautteet on huomioitu mahdollisuuksien mukaan. Esteet nurin -hankkeessa toteutettiin saavutettavuuskysely seniorille. Kansalaisopistojen liiton julkaiseman saavutettavuusoppaan käyttöönottoa valmisteltiin keväälle 2024.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa Unicef Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin jalkauttamista jatkettu. Pitäjäraatien toimintakäsikirja valmisteilla. Meidän Kuopio -festivaalin tuotantotukien avulla edistetään asukasosallisuutta. Asukastoiminnan alueellista verkostotoimintaa on kehitetty erityisesti</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
				maaseutualueilla yhteisöllisyyden ja osallisuuden aktivoimiseksi.	
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Katuturvallisuusi ndeksi Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä	Kansalaistoiminnan palveluissa tuemme ikääntyneiden fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä liikkumista, osallisuutta ja aktiivisuutta edistämällä. Ehkäisemme kiusaamista kouluilla draamakasvatuksen keinoin ja viestimme vuorovaikutustaitojen merkityksestä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisyssä.	Kansalaistoiminnan palvelujen toimintaa on jäsennetty uudella tavalla kokonaisturvallisuuden näkökulmasta, lisäten ymmärrystä asukkaiden toimintakyvyn, kriisinsietokyvyn sekä resilienssin vahvistamisesta esim. liikunta-, kulttuuri- ja osallisuuspalveluin. Kansalaistoiminnan palveluissa edistetty kaatumisen ehkäisyä verkostoyhteistyön ja ikääntyneiden toimintakyvyn tuen ja yksinäisyyden ehkäisyn toimenpiteiden avulla. Ehkäisevä päihdetyö (ept) aktiivisesti edistämässä arjen turvallisuutta yhteistyössä poliisin, järjestöjen ja koulujen kanssa. Kuopio aktiivisesti mukana valtakunnallisessa ept-työssä. Vahvistettu draamakasvatuksessa seksuaalikasvatukseen osaamista seksuaalisen häirinnän lisääntyttä nuorten	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
				raportoimana merkittävästi.	
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät	Kansalaisopiston toiminta on lähtökohtaisesti aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävää. Kurssisisällöissä huomioidaan erityisesti ihmisen luontosuhteen merkitys ja sen monet mahdollisuudet. Kansalaistoiminnan palvelut edistävät laaja-alaisesti kansalaistoimintaa niin järjestö-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaaehtoistyötä ja asukastoimintaa tukemalla, toteuttamalla ja kehittämällä. Kytämme luontoympäristöä entistä vahvemmin palvelujemme toimintaympäristöksi ja edistämme mm. viestinnän keinoin ja henkilöstön luontoliikuntaosaamista kasvattamalla.	Kansalaisopistossa toteutettiin ja suunniteltiin useita luontosuhdetta vahvistavia kursseja. Seuraavien lukuvuosien teemaksi valittiin "Uteliäs mieli, iloa hyvän olon huomiseen". Aktiivista kansalaisuutta tuetaan tulevaisuusorientoituneella teemalla. Kansalaistoiminnan palveluissa asukastoimintaa kehitetty vahvasti mm. alueellisia verkostoja luomalla ja aktivoimalla. Toteutettu yksinäisyyden ehkäisy-viestintäkampanjaa. Liikunta- ja kulttuuripalveluissa suunnattu toimintaa uusia asiakkaita tavoittavamaksi ja lisätty liikuntakoordinaattorien luontoliikunta ja luonnon terveyshyötyjen osaamista tavoitteena luonnon saavutettavuuden lisääminen Kuopiossa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Lasten ja nuorten liikkuminen, aikuisten liikkuminen Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta	Toteutetaan poikkihallinnollista Liikkuva Kuopio -ohjelmaa kuopiolaisten liikkumisen edistämisen tavoitteen mukaisesti. Kansalaisopisto aktivoi liikkumaan kaiken ikäisiä kuntalaisia. Tavoitteena on tarjota liikunnan iloa ja hyötyä läpi elämän.	Kansalaisopistossa liikunnan kurssitarjonta on laaja ja monipuolinen, toteuttaa omalta osaltaan Liikkuva Kuopio -ohjelmaa. Kansalaistoiminnan palvelut koordinoivat Liikkuva Kuopio -ohjelman laadintaa. Ohjelmaa toteutettu omalta osalta suunnitellusti.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			Kansalaistoiminnan palveluissa kehitämme Liikkuva Kuopio - verkkosivustoa ja liikuntaviestintää tukemaan asukkaiden liikunnallista elämäntapaa ja elintapamuutosta. Koordinoimme laajoja liikumisen edistämisen seura- ja vapaaehtoisverkostoja ja kehitämme liikunnan edistämisen toimintamalleja yhä vaikuttavammiksi. Edistämme niin omatoimista kuin ohjattua liikkumista kaikissa ikäryhmissä erilaisissa liikkumisympäristöissä erityisryhmät huomioiden.	Vahvistettu nuorten liikunnan edistämistä mm. Liikkuva Koulu goes yläkoulu - hankkeen avulla. Mahdollistettu ja tuettu noin 140 vapaaehtoisen ikääntyneen vertaisohjaajatoimintaa. Asukastoiminnassa lisätty kävelyryhmiin aktivointia. Kannustettu ikääntyneitä kävellyyn mm. vie vanhus ulos - kampanjalla. Osallistuttu aktiivisesti kuntien liikuntapalvelujen yhteiskehittämiseen Kuntaliike-verkostossa.	
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö Aikuisten päihteiden käyttö	Kansalaistoiminnan palveluiden ehkäisevässä päihdetyössä tuetaan päihde- ja pelikasvatuksen toteutumista systemaattisesti. Tehostetaan viestintää ja kokemusasantuntijuutta hyödyntäen esim. sosiaalista markkinointia ja palvelumuotoilua päihdeettömyyttä/kohtuukäyttöä tukevan kulttuurin rakentamiseksi kaikissa ikäryhmissä. Toteutetaan jalkautuvaa työtä yhdessä eri toimijoiden kanssa riskiajankohtina. Tehdään tiiviistä monitoimijaista yhteistyötä päihteidenkäytön ehkäisemiseksi.	Kansalaistoiminnan palveluissa toteutettu juhlapyyhiin ajoitettua Lapsi lasin takana - viestintäkampanjaa kumppaneiden kanssa. Yksikön ehkäisevä päihdetyö valtakunnallisessa ja alueellisessa yhteistyössä aktiivinen toimija ja kehittäjä. Uutena ehkäisevän päihdetyön pohjoismainen yhteistyö, jossa Kuopio ainoa suomalainen kuntaedustus. Hyvä mieli päivä toteutettu ehkäisevän päihdetyön	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
				järjestöyhteistyössä. Asukastoiminnassa, kulttuuri- ja liikuntapalveluissa tarjotaan päihdeettömiä arjen mahdollisuuksia ja tuetaan siten päihdeettömyyttä.	
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus	<p>Kansalaisopiston toimintaan osallistuneiden kokemus on, että hyvinvointi ja mielenterveys lisääntyy kursseille osallistuttaessa.</p> <p>Kansalaistoiminnan palvelut edistävät laajalaisesti kaikissa palveluissaan (kulttuuri, liikunta, osallisuus, yhteisöllisyys, ehkäisevä päihdetyö) asukkaiden mielen hyvinvointia ja mielenterveyttä.</p>	<p>Kansalaisopistossa kerätty asiakaspalaute on asetetun tavoitteen mukainen.</p> <p>Kansalaistoiminnan palvelut ovat järjestäneet osana normaalia toimintaa kulttuuri- ja liikuntapalveluja, asukastoimintaa sekä yhteisöllisiä tapahtumia, joiden tavoitteena on tarjota tutustumismahdollisuuksia mielekkään tekemisen vaihtoehtoihin. Nostamme viestinnässä, mm. I love Kuopiolainen -kampanjassa esiin mielenterveyden kannalta keskeisiä viestejä. Toteutimme Hyvä mieli päivän mielenterveyden teeman esiin nostamiseksi yhdessä järjestöjen kanssa. Tuemme alueidentiteetin ja yhteisöllisyyden vahvistumista mm. pitäjäraati- ja asukastoiminnan kautta.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys Aikuisten kokema yksinäisyys	Sosiaalisen pääoman kertyminen on yksi kansalaisopisto-opiskelun suurimmista hyödyistä. Kansalaistoiminnan palvelut viestivät aktiivisesti yksinäisyydestä hyvinvoinnin riskitekijänä ja pyrkii kaikissa palveluissaan osallisuuden edistämiseen ja yksinäisyyden tunteen vähenemiseen.	Kansalaisopistossa kerätty asiakaspalaute on asetetun tavoitteen mukainen. Kansalaistoiminnan palvelut on toteuttanut I love kuopiolainen viestintäkampanjaa yksinäisyyden vähentämiseksi. Olemme tukeneet harrastamista järjestöjä tukemalla, Unicef-lapsiystävällinen kunta - kehittämällä, vapaaehtoistoimintaa ja asukastoimintaa sekä tapahtumia koordinoimalla ja tukemalla. Kulttuuri- ja liikuntatapahtumien avulla olemme luoneet osallistumisen mahdollisuuksia. Yksinäisten tueksi olemme kehittäneet kulttuuriluotsitoimintaa. Vapaaehtoistoiminnan tukemiseksi kehitetty uusia toimintoja mm. valmistelu vapaaehtoistoiminnan koulutusta asukkaille.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun	Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko, Kuopion	Toimimme kansalaistoiminnan palveluissa KOP:n kanssa yhteistyössä mm. liikunta- ja kulttuurikasvatusta sekä osallisuutta ja	Kansalaistoiminnan palvelut on tukenut varhaiskasvatuksen kulttuuri- liikunta- ja ehkäisevän päihdetyön ja hyvinvoinnin	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
	sekä siihen tarvittavan tuen	koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen	hyvinvointitiedolla johtamista tukemalla.	edistämisen toimintamallien toteutusta.	
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	Kulttuuritilojen kävijämäärät Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat	Kansalaisopisto pyrkii tarjoamaan opiskelumahdollisuuksia mahdollisimman monimuotoisesti koko toiminta-alueella resurssit huomioiden. Kansalaistoiminnan palvelut tukevat harrastamisen ja tekemisen mahdollisuuksia tuottamalla itse palveluja ja toimimalla laajan toimijaverkoston kanssa yhteistyössä sekä avustamalla taloudellisesti järjestötoimijoita kaupungin strategian mukaisen toiminnan tuottamisessa. Ylläpidämme vapaaehtoistyö.fi - verkkopalvelua ja koordinoimme ja edistämme vapaaehtoisohjaajatoimintaa (liikunnassa n. 140 vapaaehtoista vertaisohjaajaa ikääntyneille, kulttuuriluotsit kulttuuripalveluissa ja asukastoiminnassa vapaaehtoisia tuottamassa toimintaa)	Kansalaisopistossa opiskelijoita oli 24304 ja opetustunteja toteutui 43564. Kansalaistoiminnan palvelut koordinoi KulttuuriKuopio ja Liikkuva Kuopio -ohjelmatyötä. Kehittämissuunnitelmissä on rakennettu näiden pohjalta poikkihallinnollisesti. Mielekkään tekemisen tukeminen on paljolti viestintää, johon olemme panostaneet huomattavasti olemassa olevilla resursseilla. Olemme kehittäneet kaupungin vapaaehtoistehtävien toimintamalleja, tavoitteena mm. yhdenmukaiset käytännöt.	Etenee suunnitellusti / Valmis

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	Tapahtumavastukset Tapahtumakävijät	Kansalaisopisto mahdollistaa kunta-laisten aktiivisen osallisuuden kaupunki- ja maaseutukulttuurin elävöittämisessä. Kansalaistoiminnan palvelut tukevat erilaisin avustuksin ja tuotantotuin kaupunkikulttuuria ja tapahtumatuotantoa. Kehitämme Liikkuva Kuopio ja KulttuuriKuopio -viestinnän keinoin palvelujen saavutettavuutta myös matkailijoille. Tuotamme laajaa Meidän Kuopio -festivaalia yhä laajemmaksi (vuonna 2022 yli 70 toimijatahoa mukana) ja saavutettavammaksi.	Kansalaisopiston eri tapahtumissa (omat ja yhteistyössä järjestetyt) oli kävijöitä 11057. Kansalaistoiminnan palvelut järjestivät lähiöissä ja maaseutualueilla useita tapahtumia yhteistyössä järjestöjen, hankkeiden ja seurakuntien kanssa. Meidän Kuopio festivaaleilla n. 80 000 kävijää ja n. 100 toimijaa. Järjestetty Itsenäisyyspäivän juhla, johon osallistui n. 1 000 henkilöä. Avustuksilla tuettiin järjestöjä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Imago- ja mainetutkimukset Onnistuminen edunvalvonnassa	Kansalaistoiminnan palvelut koordinoi Terve Kunta ja WHO Healthy Cities toimintaa Kuopiossa ja viestii aktiivisesti Kuopion hyvinvoinnin edistämisen saavutuksista ja toimintamalleista valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.	Kuntien Kulttuuritoiminnan alueellinen kehittämistehtävä laajeni Pohjois-Karjalaan ja Etelä-Savoon OKM:n myöntämän erityisavustuksen turvin. Käynnissä KUDOS (kuntien digitaalinen osaamiskeskus) -hanke Oulun, Jyväskylän ja Lahden kanssa. Kansalaistoiminnan palvelut THL:n Terve	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
				<p>kunta -verkoston hallituksen jäsen. Käynnissä One Health for Cities, 9 eurooppalaisen kaupungin yhteinen EU Urbact -hanke, joka kansalaistoiminnan hallinnoima Kuopiossa. Kuopio pääsee hankkeen myötä toimimaan edelläkävijänä WHO Healthy Cities -verkostossa, jossa sitouduimme -22 jalkauttamaan One healthia Kuopiossa. Osallistuttu Ranskan Lyonissa hankkeen kokoukseen. Osallistuttu myös WHO Healthy Cities konferenssiin.</p>	

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)	Toteutamme kansalaistoiminnan palveluissa ja kansalaisopistolla hankintamme vastuullisesti ja kestävästi.	Kansalaistoiminnan palvelut on toiminut vastuullisesti hankinnoissaan ja toiminnallamme (mm. Puijo Symposium) viestimme vastuullisesta ja kestävästä toiminnasta.	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.4. Huoltovarmuus ja	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi	CO2-päästöt / asukas (t CO2-ekv / as)	Teemme kansalaistoiminnan palveluissa yhteistyöstä ympäristönsuojelupalvel	Merkittävä uusi avaus EU Urbact ONCE -hanke, jolla jalkautamme One	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
kriisinsietokyky	ja ilmatoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi		ujen kanssa ja pyrimme edistämään asukkaiden ympäristöystävällistä asenneilmapiiriä ja toimintatapoja. Tuotamme poikkisektorisen Puijo Summit II:n yhteistyössä ELY:n KYP:n, Savonian ja P-Savon liiton kanssa yhteisin kestävä kehityksen tavoittein.	health - ajattelutapaa Kuopioon ja luomme uutta One health -verkostoa paikallisten toimijoiden sekä kansainvälisten kumppanikaupunkien kanssa. Hankkeen tavoitteena entistä vahvemmin nähdä hyvinvoinnin edistämisen poikkihallinnollisena ja holistisena ihmisen, ympäristön ja eläinten hyvinvoinnin edistämisenä.	
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	Lähiruuan osuus Kasviproteiinin osuus Ruokahävikin määrä (kg)	Kansalaistoiminnan palveluissa ja kansalaisopistossa edistetään kestävä kehitystä tukevia ruokailutottumuksia laajasti eri toimijoiden yhteistyöllä tutkittuun tietoon pohjautuen.	Kansalaisopiston kotitalousopetus toteuttaa näitä periaatteita aktiivisesti. Kansalaistoiminnan palveluissa tuettu kuopiolaisia ruokaputoimijoita hävikkiruokan jakelun toiminnassa. Aukastoinnassa jaettu hävikkiruokaa ja osallistuttu jouluaaton ruokailutapahtumaan.	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Sähkön ja lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh / r-m ³)			Ei tietoa

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
		Uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta (%)			

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palvelujen digitalisaatioaste Tyytyväisyys palveluihin	Kansalaistoiminnan palvelujen, ja Kansalaisopiston sekä opetuksen että asiakaspalvelun toimintoja kehitetään edelleen monimuotoiseen ja asiakaslähtöiseen suuntaan digitaalisten palvelujen avulla.	Kansalaisopiston ilmoittautumis- ja verkkomaksamiskäytännöiden haasteita ratkotaan yhteistyössä toimittajien kanssa. MobilePay on otettu käyttöön materiaalimaksuissa. Kansalaistoiminnan palveluiden hallinnoimassa Kudos-hankkeessa kehitetään digitaalisia palveluita. Kehitetty tapahtumalustaa nykyisen Kuopion seinä-alustan tilalle palvelujen ja toiminnan saavutettavuuden lisäämiseksi. Olemme kehittäneet Kuopion hyvinvointitiedolla johtamista pilotoimalla terveystaloustieteellistä laskentamatriisia. Kehitetty digiviestintää tuomaan esiin hyvinvointitietoa mm. sosiaalisen markkinoinnin keinoin. Kehitetty kansalaistoiminnan palveluiden saavutettavuutta lisäämällä	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
				merkittävästi sosiaalisen median kanavissa näkyvyyttä ja kehittämällä verkkosivuja.	
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kuntalais- ja asiakaspalautteet Kuntalaisaloitteet	Kehitämme kansalaistoiminnan palveluissa asukkaiden osallisuutta ja lähidemokratiaa poikkihallinnollisesti palvelumuotoilun keinoin mm. lähiöohjelmasuunnitelman mukaisesti sekä pitäjäraatitoiminnan kautta.	Kansalaistoiminnan palveluissa on kehitetty asukkaiden osallisuutta lähidemokratiajaoston kanssa yhdessä. Erilaisia osallisuuden kehittämisen malleja kartoitettu sekä selkiytetty Kuopion olemassa olevia osallisuuden käytäntöjä. Palvelumuotoilua on hyödynnetty aktiivisesti palvelujen kehittämisessä. Pitäjäraatimallia on edelleen kehitetty ja laadittu toimintaa selkiyttävä ohjekirja pitäjäraatilaisille sekä muille toiminnasta kiinnostuneille.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen lapsivaikutusarviointien määrä	Otetaan kansalaistoiminnan palveluissa käyttöön lapsivaikutusten arviointi yhteisten arviointiperiaatteiden mukaisesti.	Unicef-lapsiystävällinen kuntakoordinaattori aloitti tehtävässä keväällä ja on valmistellut lapsivaikutusten arviointia sekä laatinut koulutusmateriaalin koko organisaation perehdyttämiseksi lasten oikeuksiin ja lapsiystävällinen kunta-mallin periaatteisiin. Koordinaattori edustaa Kuopiota Unicef-lapsiystävällinen kunta-verkostossa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetov oimaa	Hakijoita / avoin työpaikka Työnantajan suositteluindeksi	Kansalaistoiminnan palveluissa kiinnitämme vahvasti huomiota työyhteisön motivaation ja työhyvinvoinnin tukemiseen ja luomme siten positiivista työnantajamielikuvaa.	Panostamme hyvään työnantajakuvaan. Järjestimme kansalaistoiminnan palveluissa henkilöstön hyvinvointia tukevia tilaisuuksia sekä koulutimme henkilöstöä mm. motivaatioprofiilikoulutuksella. Palaute harjoittelijoilta ja työntekijöiltä arvokasta - edelleen saamme erinomaista palautetta meillä työskenneiltä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Toimielinten itsearviointien kehitys	Kansalaisopistossa käytetään säännöllisesti CAF-arviointityökalua. Erityisesti työhyvinvointisuunnitelman toteuttamisessa huomioidaan hyvän ilmapiirin merkitys. Kehitämme kansalaistoiminnan palveluissa jatkuvasti yksikkömme toiminnan arviointimenetelmiä. Arviointivälineitä mm. työhyvinvointikyselyt ja toiminnan seuranta hyvinvointisuunnitelman kriteerien mukaisesti.	Kansalaisopistossa toteutettiin CAF-arviointi toukokuussa. Kansalaisopistolle on myönnetty Hyvän mielen työpaikka -merkki. Kansalaistoiminnan palveluiden henkilöstölle teetetty RMP-Reissin motivaatio profilointi, jonka avulla kehitetään henkilöstön vahvuuksia ja palveluja erilaiset persoonallisuuspiirteet huomioiden. Henkilöstö osallistui aktiivisesti työterveyden sähköiseen työhyvinvointikysely.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Johtamisen arvioinnit	Kansalaisopistossa esihenkilöt osallistuvat aktiivisesti johtamiskoulutuksiin. Kehittämistyötä on jaettu aiheittain eri tiimeille ja työryhmille	Kansalaisopistossa koulutukset on toteutettu suunnitellun mukaisesti. Kansalaistoiminnan palveluissa esihenkilöiden osaamista kehitetään	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			<p>kestävän johtajuuden mukaisesti osallistaen.</p> <p>Kansalaistoiminnan palvelujen esihenkilöt osallistuvat aktiivisesti oman substanssinsa koulutuksiin sekä esimiestyötä tukeviin koulutuksiin. Esimiehet toimivat tiiviissä tiimissä yhdessä yksikköä kehittäen.</p> <p>Kehittämisvastuuta on jaettu tiimeille, jolloin kukin pääsee hyödyntämään osaamistaan yhteisten tavoitteiden mukaisesti.</p>	<p>jatkuvasti ja tiimien aktiivista työskentelyä ja kehittämistä tuetaan. Päällikkö osallistui Kuntaliiton johtamisen kehittämisen.</p>	
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	<p>Koulutuspäivät / htv</p> <p>Työkierto</p>	<p>Kansalaisopiston henkilökuntaa kannustetaan osallistumaan aktiivisesti täydennyskoulutuksiin. Järjestämme myös itse mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen.</p> <p>Kansalaistoiminnan palvelujen henkilöstöä kannustetaan osallistumaan keskitetyn kalenterin koulutuksiin sekä oman substanssin koulutuksiin. Ajan hermolla pysymiseen kannustetaan ja räätälöidään omia koulutuksia tukemaan yksikön kehittämistavoitteita.</p>	<p>Kansalaisopiston henkilökunta on osallistunut aktiivisesti täydennyskoulutuksiin.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluiden henkilöstö osallistuu aktiivisesti sisäisiin ja ulkoisiin koulutuksiin sekä useita henkilöitä osallistuu opintovapaalla tutkintokoulutuksiin. Henkilöstöstä usea suoritti vuoden aikana ammatillisen tutkinnon mm. (tuottaja, tiimimestari/tuotekehitystyö, seksuaalikasvattaja, palvelumuotoilija) ja täydennyskoulutuksiin osallistuminen oli aktiivista (mm. liikuntatiimi luontoliikuntaosaajakoulutuksessa).</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitämme henkilöstön koettua	Työhyvinvointi kysely	Kansalaisopistossa toimii aktiivisesti työhyvinvoinnista ja -	Kansalaisopiston tuntiopettajille toteutettiin	Etenee suunnitell

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
	työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta		<p>turvallisuudesta vastaava työryhmä. Toimintaa ja työtapoja kehitetään vuonna 2022 tehtyjen laajojen hyvinvointikyselyjen tulosten perusteella.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa esimiehet, työhyvinvointipari ja työhyvinvointiryhmä kehittävät varmistavat yhdessä työhyvinvoinnista huolehtimisesta. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan kyselyin, kehityskeskusteluin sekä keskustelemalla avoimesti tiimipalavereissa työhyvinvoinnista.</p>	<p>työhyvinvointikysely toista kertaa. Syksyllä toteutettiin työhyvinvointikoulutuksia tuntiopettajille.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa kehityskeskustelut käydään vuosittain. Reiss Motivation Profile -profilointi tehty henkilöstölle lisäämään ymmärrystä erilaisten persoonallisuustyyppien ominaisuuksista ja hyödyntämisestä yksikön toiminnassa. Tyhytoimintaa järjestetään vuosittain. Työhyvinvointikysely työterveyden sähköisellä pohjalla. Osallistuminen aktiivista. Kerran kuukaudessa järjestettävä työpaikkakokous pitää aina sisällään tilannekatsauksen työhyvinvointiasioista ja työhyvinvointi kuuluu kiinteästi esihenkilöiden ja työntekijöiden välisiin keskusteluihin. Panostetaan vahvasti työhyvinvointiin - sillä saadaan tuloksia.</p>	<p>usti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorummeita.	<p>Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä</p> <p>Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät</p>	<p>Kansalaisopiston toimintatapana on työn kehittäminen ja erityisesti työhyvinvoinnin vahvistaminen. Työkulttuuriin kuuluu henkilöstön mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön.</p>	<p>Kansalaisopistossa toimitaan yhdessä sovittujen toimintatapojen mukaisesti. Kaikkien työnkuva ei mahdollista hybridi-/etätyöskentelyä.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa kannustetaan</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			Kansalaistoiminnan palveluissa kannustetaan itsenäiseen ja oma-aloitteiseen työn kehittämiseen. Monialaisessa yksikössä kannustetaan yhteistyöhön ja yhdessä ideointiin ja kehittämiseen. Uusiin kehittämissideoihin suhtaudutaan kannustavasti. Vastuu ja vapaus kehittää kulkevat käsi kädessä. Esimiehet ohjaavat kehittämistä tavoitteiden mukaiseen suuntaan.	henkilökohtaiseen kehittymiseen ja työyhteisön sekä kaupunkiorganisaation kehittämiseen. Luomme ilmapiiriä, jossa uudet ideat ovat tervetulleita ja henkilöstö uskaltaa tuoda esiin omia kehittämissajatuksiaan	
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulo-rahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Vuosikate % poistoista Investointien tulo-rahoitus % Lainamäärä € / asukas			Ei tietoa
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista	Kiinnitämme huomiota palveluverkoston tarkoituksenmukaisuuteen ja vaikuttavuuteen.	Palveluverkosto ja palvelut on mitoitettu asiakastarpeen ja talouden puitteissa. Palveluverkosta ja palveluita kehitetään toimintaympäristön muuttuessa.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Tunnusluvut

Taloudellisuusmittarit

Mittari	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2023	30.9.2023	TP 2023
Kansalaisopiston nettokustannus €/opetustunti (€)	73,5	75,3	76,8	76,1	78,9
★					

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Mittari	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2023	30.9.2023	TP 2023
---------	---------	---------	--------------	-----------	---------

Kansalaistoiminnan palvelut

Mittari	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2023	30.9.2023	TP 2023
Kulttuurin ja liikunnan edistämispalvelujen ryhmiin osallistuneet (hlö)	81 166	55 940	50 000	40 856	62 298
Kino Kuvakukon ja Nilsiäen Mantun kävijöiden lukumäärä (kpl)	14 007	22 755	25 000	20 117	28 103
Laajalle yleisölle järjestetyt tapahtumat (kpl, yli 50 hlöä)		214	10	28	35
Laajalle yleisölle järjestettyjen tapahtumien toteuttajahot määrä (kpl)		239	200	258	297
Laajalle yleisölle järjestettyjen tapahtumien osallistujat (hlö)		87 517	80 000	73 873	76 106
Yleis- ja erityisavustukset €/asukas (€)	32,29	32,36	32,70	31,07	31,66
Asukastoimintaan osallistuvien määrä (hlö)	48 485	50 832	50 000	32 546	45 432
Asukastoimintaa järjestävien kumppaneiden määrä (kpl)	58	150	200	70	70
Kansalaistoiminnan aktivoinnin tilojen määrä (m ²)	2 776	2 351	2 226	2 226	2 226
Kansalaisopiston opiskelijamäärä (brutto)	20 509	22 259	24 000	22114	24304
Kansalaisopiston opetustuntien lukumäärä	43 727	44 013	44 000	28197	43564
Kansalaisopistojen tilojen määrä (m ²)	3 638	3 746	3 714	3714	3714

Taidepalvelut

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Toiminta

Kaupunginteatterin kevätkausi käynnistyi hyvin edelliseen vuoteen verrattuna. Syyskaudella ensi-iltaan tuli musikaali Homma hoituu, joka on ollut suosittu syksyn ajan. Vieraillevana tuotantona toteutettiin Isä näytelmä, joka oli loppuun myyty pienellä näyttämöllä koko syksyn ajan. Sairauspoissaoloja alkoi kertymään loppusyksyn aikana, mistä johtuen 43 esitystä jouduttiin perumaan. Tämä vaikutti negatiivisesti vuoden 2023 tulokertymään. Lipputuloja siirtyi vuodelle 2024 myöhempisiin näytöksiin. Myös tapahtuma- ja vuokrausmyynti jäi tavoitteista.

Musiikkikeskuksen vuotta 2023 leimasi paluu normaaliin aikaan. Yleisömäärät jäivät toki koronaa edeltäneistä ajoista, mutta elämme toiveikkaina. Yleisökäyttäytyminen on muuttunut: päätös tilaisuuksiin osallistumisesta tehdään entistä myöhemmin. Yleisökäyttäytymisen muutos on suurin yksittäinen syy sille, että ulkopuoliset tapahtumajärjestäjät toimivat erityisen varovasti ja peruvat huonosti ennakkomyyneitä tilaisuuksia melko matalalla kynnyksellä. Tämä heijastuu suoraan Musiikkikeskuksen vuokratuottoihin.

Realistisesti ajateltuna Musiikkikeskuksen konserttisali on hieman liian suuri paikkakunnan musiikkiyleisön kokoon nähden. Ajatusmallin muutos kohti sitä, että täysi permanto vastaa loppuunmyytyä salia, voi olla paikallaan, ja sen tulisi heijastua myös lipunmyyntitavoitteissa. Hyvät ja kiinnostavat sisällöt myyvät, mutta niiden tuottaminen on entistä kalliimpaa kohonneen yleisen hintatason vuoksi.

Vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi kaupunginorkesterin uuden ylikapellimestarin kanssa. Hänen taiteellisten linjauksiensa juurtumisesta kuopiolaisyleisöön voidaan tehdä johtopäätöksiä konserttikauden loppuun keväällä 2024.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Taidepalveluiden toimintatulot jäivät 0,7 milj. euroa (78 %) alle talousarvion ja toimintamenot ylittyivät 0,3 milj. eurolla (102 %) talousarviosta. Taidepalveluiden toimintakate vuonna 2023 ylittyi 1,0 milj. eurolla (111 %) talousarviosta.

Teatterin koko vuoden tulotavoitteesta jäätettiin 0,4 milj. euroa. Syksyn aikana jouduttiin perumaan 43 esitystä sairaustapausten johdosta. Tämä vaikutti 0,3 milj. euron verran liikevaihtoon. Lipputuloja siirtyi alkuvuodelle 2024, kun asiakkaat siirsivät ostettuja lippuja tuleviin näytäntöihin.

Henkilöstökustannuksissa tuli ylitystä talousarvioon johtuen syksyn musikaalin korkeammasta hinnasta, sillä musikaali vaihtui kuten myös palveluostoissa tuli ylitystä.

Musiikkikeskuksen tulokertymä jäin 0,3 milj. euroa tavoitteesta heikommasta lipun- ja vuokrausmyynnistä johtuen. Toimintakulut toteutuivat talousarvion mukaisesti

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Hyvinvointialueiden valmistelu ja kaupungin strategia hyvinvointialueen kumppanina.

- Taidepalvelut eivät osallistuneet hyvinvointialueen valmisteluun

2. Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot.

- Etätyöskentelyä on jatkettu ja kehitetty ja haettu balanssia (hybridityö) etätöön ja lähityön välillä.
- Työnhyvinvoinnin kehittämistä jatketaan ja sairauspoissaoloja seurataan.

3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi.

- Ohjeistus on otettu käyttöön

Taidepalvelut 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	86		86	67	-19	77,8 %
Maksutuotot	2 060		2 060	1 495	-565	72,6 %
Tuet ja avustukset	34		34	40	6	118,2 %
Muut toimintatuotot	1 157		1 157	986	-171	85,2 %
Vuokratuotot	937		937	816	-121	87,0 %
Muut tuotot	220		220	170	-50	77,4 %
TOIMINTATUOTOT	3 337		3 337	2 588	-749	77,6 %
Palkat ja palkkiot	-5 835	-116	-5 951	-6 060	-110	101,8 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 259	-54	-1 313	-1 263	49	96,2 %
Muut henkilösivukulut	-247	-5	-252	-235	17	93,2 %
Henkilöstökulut	-7 341	-175	-7 515	-7 559	-43	100,6 %
Palvelujen ostot	-1 320		-1 320	-1 504	-184	114,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-265		-265	-336	-71	126,9 %
Avustukset						
Muut toimintakulut	-3 734		-3 734	-3 710	23	99,4 %
Vuokratulot	-3 668		-3 668	-3 653	15	99,6 %
Muut kulut	-66		-66	-58	8	87,9 %
TOIMINTAKULUT	-12 659	-175	-12 833	-13 108	-275	102,1 %
TOIMINTAKATE	-9 322	-175	-9 496	-10 520	-1 024	110,8 %

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia		Taidepalveluissa selvitetään säännöllisesti asiakaskyselyin mielipiteitä ja näkemyksiä. Teatteri tekee aktiivista yhteistyötä Teatterikerho ry:n kanssa, eli teatterin maallikkoystävien kanssa. Asiakasraatia selvitetään, voisiko sitä käyttää ohjelmistosuunnittelussa tukena. Taidepalveluiden tapahtumiin osallistuminen on jokaiselle jollakin tavalla mahdollista. Maksuttomat tapahtumat ja striimaukset takaavat saavutettavuuden kenelle tahansa paikasta riippumatta.	Taidepalveluissa on kevätkauden aikana järjestetty useita maksuttomia eri kohderyhmille suunnattuja tilaisuuksia, esim. avoimia harjoituksia, kulissikurkistuksia, nuorten teatterileiri, taidetestaaja konsertti, suvisoitto ja koyleisöjä kutsumalla. Kaupunginorkesterin harjoituksiin kutsutaan säännöllisesti koululaisryhmiä tutustumaan, sekä järjestetään ns. matalan kynnyksen Musiikkipolku-tilaisuuksia 2-4 kertaa vuodessa. Musiikkikeskus kerää myös jatkuvasti kävijäpalautetta.	Etenee suunnitellusti / Valmis
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Katuturvallisuusindeksi Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä	Teatteri läsnäolollaan luo viihtyisää elinympäristöä. Teatterin piha ja ympäristö on huolella suunniteltu ja istutukset hyvin hoidettuja. Teatterin hyvä ulkovalaistus ja se, että talo on hereillä suurimman osan vuorokaudesta ja viikosta	Musiikkikeskuksen ja teatterin suunniteltu ja valvottu ympäristö tarjoaa kuntalaisille turvallisen ja esteettömän tilan ja kohtaamispaikan talon aukioloaikoina.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			(eli talon laajat toiminta-ajat) luovat turvallisuutta.		
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät	Teatterin aula- ja lämpiötilat ovat kuntalaisten olohuone. Koronaepidemia pakotti tauolle tilojen kehittämisen, mutta siellä voidaan järjestää esim. perjantaibingoa, yhteislaulua, muita matalan kynnyksen tilaisuuksia, kevyesti toteutettavia esityksiä jne. Ravintoloitsija on näissä mukana mahdollistamassa viihtyisät hetket. Aula- ja lämpiötilojen käyttöastetta voidaan nostaa, mutta sisältöjen tuottaminen vaatii resurssia ja tuottamisen prioriteetit ovat näyttämötoiminnassa.	Teatterilla tehdään sekä kaupallista että ei-kaupallista tapahtumatoimintaa, osin yleisötyönä ja kulttuuripalveluna ja osin tuottavana liiketoimintana. Musiikkikeskuksen aulatilat ja ravintola ovat ahkerassa käytössä aamusta iltaan talon monipuolisen toiminnan, hyvän ruuan ja tapahtumien kautta.	Etenee suunnitellusti / Valmis
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Lasten ja nuorten liikkuminen, aikuisten liikkuminen Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta	Taidepalvelut kuuluvat kaikille. Kulttuuritaloille kutsutaan maksuttomiksi koyleisöksi sellaisia ryhmiä, yhteistyötahoja ja henkilöitä, jotka eivät ehkä muuten lähtisi liikekannalle lainkaan. Taidelaitosten ohjelmisto on monipuolista ja houkuttelee kaikenlaisia ihmisiä. Maksuttomilla esityksillä ja teemapäivillä saadaan houkutelua myös uutta yleisöä.	Taidepalvelut ovat toteuttaneet kuntalaisten aktivointia entiseen malliin. Teatterilla ja Musiikkikeskuksella on avointen ovien päiviä, erikoisryhmille suunnattuja tilaisuuksia, kiertokäyntejä jne. Teatterilla on järjestetty runsaasti matalan kynnyksen tilaisuuksia.	Etenee suunnitellusti / Valmis
1.2. Hyvinvointia edistävät	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät	Nuorten päihdemyönteisyys			Ei tietoa

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
elintavat ja sosiaaliset verkostot	kaikissa ikäryhmissä	ys ja päihteiden käyttö Aikuisten päihteiden käyttö			☐
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus	<p>Taidepalveluiden merkitys hyvinvoinnille on ollut erityisesti esillä koronaepidemian myötä. Aiheesta on tehty useita tutkimuksia, ja on kiistatonta, että keskeistä merkitystä on esimerkiksi kansanterveyden, fyysisen ja psyykkisen terveyden, osallisuuden kokemusten, työhyvinvoinnin jne. edistämisen osalta.</p> <p>Teatterin yleisötyön avulla lasketaan kynnystä osallistua tapahtumiin sekä löydetään uusia yleisöjä ja kohderyhmiä, heitä, jotka eniten hyötyvät palveluista hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta.</p> <p>Teatterin ohjelmisto suunnitellaan kuten maakuntateatterissa tehdään: jokaiselle jotakin, teatterimme on ns. kansanteatteri.</p> <p>Teatterin ohjelmiston teemoja ovat klassisten rakkauden, surun, elämänmuutosten lisäksi esimerkiksi mielenterveyden aiheet. Teatteri tekee yhteistyötä Mieliteko-hankkeen kanssa.</p>	Musiikkikeskuksen toiminnassa huomioidaan jatkuvasti kaikenikäiset kävijät tapahtumia suunnitellessa ja yhteistyökumppaneita valitessa. Myös jatkossa toteutetaan nuorille suunnattuja tapahtumia, kuten taidetestaajat, yhteistyössä koulujen kanssa ja kesällä nuorten synnyttämä suuri animetapahtuma valtasi koko Musiikkikeskuksen. Vanhusten viikolla tehdään vanhuksille suunnattua ohjelmaa.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys Aikuisten kokema yksinäisyys	Teatteri tarjoaa mahdollisuuden kokea yhteisöllisyyttä ja osallisuutta joko näytelmien kautta tai osallistumalla teatterin avoimiin tapahtumiin tai teatterileirille, joka on lapsille ja nuorille suunnattu.	Teatterileiri on vakiinnuttanut asemansa kesän aloittajana, ja on erittäin suosittu. Näiden hyvien kokemusten myötä syyskaudella käynnistyy nuorisoteatteri, joka toimii näytäntövuoden aikana viikoittain. Musiikkikeskus on kohtaamispaikka jossa voi turvallisesti olla ihmisten seurassa ja tarjoaa varsinkin tanssista kiinnostuneille nuorille keväisen kohtaamispaikan Kuopion Tanssii ja Soi- festivaalin lukuisilla nuortenleireillä.	Etenee suunnitellusti / Valmis
1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatukseen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen	Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko, Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen	Teatteri osaltaan tarjoaa oppisisältöjen elävöittämistä mm. Kulttuuripolun, tetharjoittelupaikkojen, koululaisnäytösten ym. avulla. Lisäksi teatteri tekee oppilaitosyhteistyötä eri asteilla.	Taidepalvelut ovat mukana Taidetestaajat -toiminnassa, kulttuuripolussa, Lumikummikoulu yhteistyössä ja musiikin oppilaitosten yhteistyössä esim. Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista,	Kulttuuritilojen kävijämäärät Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit	Teatterin ohjelmistosuunnittelun lähtökohta on, että teatteri kuuluu kaikille. Ohjelmistosta löytyy jokaisena	Nuorisoteatteri on käynnistynyt suunnitellusti. Musiikkikeskuksella oli suunnitellusti tarjolla tapahtumia kaikenikäisille.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialin kitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
	harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat	näytäntövuonna jokaiselle jotakin. Teatteri käynnistää vuoden 2023 aikana teatterin näytäntö- ja toimintavuoteen rytmittyvän Nuorisoteatterin, eli säännöllisen teatteriharrastusmahdollisuuden nuorille. Aiempiä kesinä toteutetut teatterileirit ovat olleet erittäin suosittuja ja luoneet pohjaa tälle.		

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	Tapahtuma-avustukset Tapahtumakävijät	<p>Kulttuurilaitosten ohjelmistovalinnoissa huomioidaan monipuolisuus ja kansallinen kiinnostavuus ja näiden osalta markkinointia tehdään valtakunnallisissa kanavissa. Kansainvälistä näkyvyyttä vahvistetaan kulttuurivaihdolla esimerkiksi teatterintekijöiden (ohjaajat, scenografit, koreografit) ja musiikin alan ammattilaisten (kapellimestarit, solistit ja orkestereiden) kautta.</p> <p>Kulttuurilaitokset sijaitsevat aivan keskustan kyljessä. Teatteri Niiralassa ja Musiikkikeskus Kuopionlahden rannalla. Teatterin ja Musiikkikeskuksen toiminta näkyy laajalti keskustan alueen näytöissä, pop-up -myyntitapahtumissa Apajassa tai keskustan tavaratalojen kampanjapäivillä. Kuopion kaupunginorkesteri jalkautuu säännöllisesti esiintymään kaupungin keskustaan eri tapahtumiin. Teatteriin saapuvan yleisön pysäköintimahdollisuuksia on parannettu mm. Kuntolaakson pysäköintialalla. Teatteri</p>		Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			ja Musiikkikeskus ovat saavutettavissa hyvin jalan, julkisilla liikennevälineillä ja polkupyörällä.		
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Imago- ja mainetutkimukset Onnistuminen edunvalvonnassa	Teatteri kuuluu Suomen Teatterit ry:seen, joka on teattereiden yhteinen valtakunnallinen edunvalvontajärjestö ja tekee yhteistyötä myös Kulta ry:n kanssa, joka kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö. Kuopion kaupunginorkesteri kuuluu suomen orkestereiden edunvalvontajärjestöön Suomen Sinfoniaorkesterit ry ja tekee yhteistyötä Pohjoismaisten orkestereiden kanssa.		Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)	Teatteri pyrkii hankkimaan vastuullisesti ja hiilineutraalisti tuotettuja tuotteita. Olemme lisänneet kierrätettävien lavastelementtien käyttöä (esim. podestat, trussit jne.) Olemme lisänneet alumiinin käyttöä, joka on	Teatteri kierrättää mahdollisuuksien mukaan esim. valmiita, kertaalleen käytettyjä lavastuksia. Huomioimme ohjelmistosuunnittelussa, ostanne käytettynä ja myymme edelleen eteenpäin. Musiikkikeskus toiminnassa pyritään toteuttamaan kaikki matkustaminen mahdollisimman	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			suurelta osin kierrätysmateriaalista valmistettua ja palaa käytön jälkeen kierrätykseen.	hiilineutraalisti, lähinnä juna hyödyntäen. Musiikkikeskuksen valaistus on pääasiallisesti vaihdettu LED-valaistukseen.	
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmatoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	CO ₂ -päästöt / asukas (t CO ₂ -ekv / as)	Voimme joillakin esityksillämme tai olemisellämme pitää aihetta esillä ja ottaa kantaa - sillä tavoin toimia mm. ilmastonmuutoksen hidastamisen ja luontokadon torjumisen puolesta.		Etenee suunnitellusti / Valmis
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	Lähiruuan osuus Kasviproteiinien osuus Ruokahävikin määrä (kg)	Teatterin nykyinen kahvila- ja ravintolapalveluiden tuottaja on tietoinen tästä ja seuraavan kilpailutuksen yhteydessä tätä voidaan haluttaessa painottaa.		Etenee suunnitellusti / Valmis
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Sähkön ja lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh / r-m ³) Uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta (%)	Teatteri pyrkii eroon vanhoista halogeenilamppuja käyttävistä valaisimista ja käytämme enenevässä määrin LED-lamppuja, näin saamme pienennettyä sähkökulutusta.	Musiikkikeskus konserttisalin yleisvalaistuksen uusiminen ympäristöystävälliseksi LED-valaistukseksi on valmistunut.	Etenee suunnitellusti / Valmis

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palvelujen digitalisaatioaste Tyytyväisyys palveluihin	Teatteri ei striimaa esityksiään, mutta esimerkiksi seminaareja on mahdollista striimata eli toteuttaa hybridimallilla.	Musiikkikeskus kehittää digitaalisia palveluita ja tuotteita yhteistyössä alan muiden kunnallisten toimijoiden kanssa KUDOS-hankkeessa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kuntalais- ja asiakaspalautteet Kuntalaisaloitteet		Musiikkikeskus kerää jatkuvasti asiakaspalautetta ja seuraa aktiivisesti tiloissa toteutettujen tapahtumien arvosteluja ja ihmisten jakamia kokemuksia.	Etenee hitaasti / osittain ➔
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen lapsivaikutusarviointien määrä			Etenee hitaasti / osittain ➔
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetoa	Hakijoita / avoin työpaikka Työnantajan suositteluindeksi	Teatteri ja Musiikkikeskus tekevät monipuolista yhteistyötä erilaisten kumppanien (yrittäjät, oppilaitokset, toiset kulttuuritoimijat jne.) kanssa. Teatteri ja Musiikkikeskus työllistävät laajalaisesti eri toimialojen ja eri ammattien osaajia. Näin teatteri ja Musiikkikeskus		Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			edistävät osaltaan kaupungin vetovoimaa työnantajana.		
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Toimielinten itsearviointien kehitys	Teatterilla on järjestetty koko henkilökunnalle työyhteisökoulutusta ja siltä pohjalta soveltaen täsmällistä jatkokoulutusta joillekin tiimeille.		Etenee suunnitellusti /Valmis
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Johtamisen arvioinnit	Teatterilla on säännölliset esimiespalaverit sekä esimiehet koulutetaan (esim. ammattitutkinnolla). Ohjeistukset ja säännöt ovat käytännölliset, arkea palvelevat, ajan tasalla ja saatavilla toimien selkänäojana esimiestyölle.	Taidepalveluiden henkilöstölle on järjestetty aiheesta palavereja, perehdytystä ja koulutusta.	Etenee suunnitellusti /Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Koulutuspäivät / htv Työkierto	Teatteri kouluttaa henkilöstöään tarpeen mukaan esim. ammatillinen tutkinto oppisopimuksella, tai räätälöityä täydennyskoulutusta ammatinhallinnan kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi.	Taidepalveluiden henkilöstölle on järjestetty aiheesta koulutusta.	Etenee suunnitellusti /Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Työhyvinvointikysely	Taidepalveluiden henkilöstölle tehdään yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat ja niiden etenemistä seurataan. Taidepalveluissa kannustetaan henkilöstöä arjen fyysiseen aktiivisuuteen. Vahvistetaan	Työhyvinvointikysely on toteutettu kaupungin toimesta. Musiikkikeskuksella on käynnissä työhyvinvoinnin kehittämishanke yhteistyössä Virete Oy kanssa.	Etenee suunnitellusti /Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			työpäivän aikaiseen aktiivisuuteen kannustavaa työkuultuuria ja työmatka- ja vapaa-ajan liikkumista.		
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumia.	Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät	Teatterilla tehdään hybridityötä tehtävissä, joihin se soveltuu.		Etenee suunnitellusti / Valmis
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Vuosikate % poistoista Investointien tulorahoitus % Lainamäärä € / asukas	Teatterin hinnoittelussa huomioidaan alueen ja alan hinnoittelu ja hinnat ovat mahdollisimman oikeat eli sopivat.		Etenee suunnitellusti / Valmis
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestävyyden mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista	Teatterin kiinteistön peruskorjaus ja laajennus onnistui hyvin (valm. 2014), ja kiinteistön hoito perustuu suunnitelmallisuudelle sekä hyvälle yhteistyölle teatterin, Tilakeskuksen ja Servican kanssa.		Etenee suunnitellusti / Valmis

Tunnusluvut

Suorituskykymittarit

Mittari	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2023	30.9.2023	TP 2023
Teatterin ison salin täyttöaste (%)	56	54,3	70	70	78
★					

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Mittari	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2023	30.9.2023	TP 2023
Teatterissa kävijöiden lukumäärä (kpl)	30 430	53 013	80 000	52 650	77 881
Nettokustannukset / katsoja (€)	158,31	91,9	62,65	81,1	74,21
Näytäntöjen lukumäärä (kpl)	216	384	300	188	295
Kaupunginteatterin tilojen määrä (m ²)	7 982	7 982	7 845	7 982	7 982
Musiikkikeskuksen kävijöiden lukumäärä (kpl)	31 670	73 245	100 000	41 626	81 168
Tapahtumien lukumäärä (kpl)	401	400	400	344	566
Nettokustannukset / kävijät (€)	30,2	10,0	6	15,5	8,54
Musiikkikeskuksen tilojen määrä (m ²)	5 760	5 760	5 762	5 760	5 760
Kaupunginorkesterin konserttien kokonaislukumäärä (kpl)	92	119	80	140	209
Livekuulijoiden kokonaislukumäärä (kpl)	12 014	27 877	25 000	21 408	31 481
Nettokustannukset / kuulijat (€)	279,7	136	148,3	138,7	128,56
Nettokustannukset / kuulijat, sis. striimit (€)	10,6	136,0	66,0	138,7	128,56

Selonteko vuoden 2023 hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen sisäisen valvonnan järjestämisestä

Hyvinvointialueiden valmistelu ja kaupungin strategia hyvinvointialueen kumppanina.

Kirjasto on jatkanut neuvolan kanssa yhteistyön suunnittelua perheiden lukemisen edistämiseksi ja kansalaistoiminnan palvelut on valmistellut yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa järjestöjen avustuksia.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella htv-määrä on kasvanut 1,6 henkilötyövuotta (yhteensä 397 htv) edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvu perustuu mm. uuden Kuopion museon ja Kantin palvelukokonaisuuden uudistamisesta. Haltuun hankkeesta johtuen tukipalveluiden henkilöstömäärä väheni, kun palvelualueen tukipalveluista siirrettiin henkilöstöä elinvoima- ja konserniohjaukseen.

Työelämän muutosten hallinta; etätyöskentely ja sen johtaminen, moni- paikkatyöskentely ja uudenlaiset toimintaympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot:

Etätyön tekemisestä on tullut käytäntö ja osa henkilökunnasta tekee hybridisti. Toimivista yhteyksistä huolimatta, on etätyön johtaminen ollut haasteellista. Etätyöntekemisen ei ole ollut kaikille työntekijöille mahdollista, johtuen erilaisista tehtäväsällöistä. Välittömässä asiakastyössä olevat työntekijät ei ole voineet hyödyntää etätyötä. Työtilojen tarvetta voidaan tarkastella aiempaa kriittisemmin

Henkilöstön työhyvinvointia on seurattu palvelualueiden omissa työsuojelutoimikunnista ja palvelu-alueella on otettu käyttöön vuoden 2022 loppupuolelle uusi Aino Health henkilöstöjärjestelmiä, jotka tukevat työhyvinvoinnin seurantaa ja kehittämistä sekä varhaisen puuttumisen mallia.

Sairauspoissaolojen määrä hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella on vähentynyt edellisiin vuosiin verrattuna. Sairauspoissaolojen määrä oli vuonna 2023 yhteensä 10,4 htv, kun vuonna 2022 poissaoloja oli 14,7 htv. Pienissä yksiköissä vaihtelua tulee merkittävästi jo yhdestä pitemmästä sairauspoissaolosta.

Kaupunkitasoisesti vastaava luku vuodelta 2023 on 17,0 htv (vuonna 2022 21,9 htv).

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osaamisen vahvistaminen

Kaupungin hallintosääntö tarkastettiin syksyllä 2023 ja samalla palvelualueiden toimintasääntö muutettiin vastaamaan kaupunginhallintosääntöä. Palvelualueiden toimintasäännön päivitys siirtyy keväälle 2024. Tiedotusta ja ohjausta on annettu myös kohdennetusti mm. viranhaltijapäätösten valmistelusta ja tekemisestä. henkilöstölle tarvitaan vielä koulutusta sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Vuoden 2023 viranhaltijapäätösten julkisuus ja verkkojulkaiseminen eivät ole aiheuttaneet palvelualueilla ongelmaa eikä poikkeamia.

Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta

Hallinto- ja johtamiskulttuuri	Kyllä	Ei	Lisäselvitys
Toimialueen rakenne, toimivalta ja vastuu on määritelty asianmukaisesti.		X	Kaupungin hallintosääntö päivitetty syksy 2023, palvelualueiden toimintasääntö päivitetään keväällä 2024
Toimintaa ohjaavat säännöt, määräykset, ohjeet ja päätökset ovat ajan tasalla.		X	Kaupungin hallintosääntö päivitetty syksy 2023, palvelualueiden toimintasääntö päivitetään keväällä 2024
Henkilöstö tuntee nämä vaatimukset.	X		Ohjeistettu päälliköitä ja asiakkuusjohtajia tiedottamaan henkilöstöään

Ilmapiiri kannustaa keskusteluun sekä kehittämis- ja epäkohtien esille tuomiseen.	X		Kannustavaa ilmapiiriä on luotu. Parannetaan työyhteisötaitoja antamalla työkaluja ja valmiuksia epäkohtiin puuttumiseen.
Henkilöstön työnkuvat on määritelty ja dokumentoitu.	X		Pääsääntöisesti on, vaatii jatkuvaa seurantaa ja tarkistusta. Aloite päälliköiden ja asiakkuusjohtajien tehtäväkuvien laatimisesta tehty kaupungin henkilöstöpalvelulle.
Tärkeille työtehtäville on määritelty varahenkilömenettely, jolloin tehtävät tulevat hoidettua poissaolotapauksissa.		X	Haltuun-hanketta ei ole saatu vielä valmiiksi. Avainhenkilöiden sijaistaminen määritellään valmisteltavassa toimintasäännössä.
Henkilöstön rekrytointiin, perehdytykseen, palkkaukseen ja kehittämiseen on olemassa politiikka, jonka mukaan käytännössä toimitaan.	X		Ohjeet ovat kaupunkitasoiset. Tehtäviin perehdyttämisessä on eroja, kehitettävää.
Työhyvinvoinnista huolehditaan.	X		Puheeksiottojen ja Aino-ohjelman mukaisten keskustelujen nopeampi toteuttaminen huomioitava osana työhyvinvoinnin johtamistyötä.
Työturvallisuudesta huolehditaan.	X		Toimitaan kaupunkitasoisten ohjeiden mukaisesti.
Riskienhallinnan järjestäminen	Kyllä	Ei	Lisäselvitys
Organisaatio on määritellyt strategiset ja operatiiviset tavoitteensa riittävällä selkeydellä.	X		Valtuustotasoiset strategiset ja operatiiviset tavoitteet.
Riskienkartoitus ja analysointi on tehty ja se on ajan tasalla.	X		WProsta siirrytään Targetor Pro -järjestelmään, jossa kootusti tarkastellaan riskienhallintaa ja operatiivisia tavoitteita.
Merkittävimmille riskeille on laadittu riskienhallintatoimenpiteet ja päätetty vastuuhenkilöt.	X		Avainprosessien osalta riskienhallintatoimenpiteitä ja vastuita ollaan kehittämässä ja yhdistämässä toisiinsa. Samalla on käynnistetty yksikötasoisten toimenpiteiden arviointi.
Riskienhallinnan raportointi on säännöllistä.	X		Pyritään luomaan käytänteet, joilla raportointi muuttuisi reaktiivisesta proaktiiviseksi.
Valvontatoimenpiteet	Kyllä	Ei	Lisäselvitys
Palvelualueen avainprosessit on tunnistettu ja kuvattu.	X		Kaupungin hallintosääntö päivitetty syksy 2023, palvelualueiden toimintosääntö päivitetään keväällä 2024
Avainprosesseihin liittyvät riskit on tunnistettu ja niille on luotu hallintakeinot.	X		Osittain kunnossa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautus ja erityisesti tunnistettujen riskien hallintatoimenpiteiden seuranta avain- ja palveluprosessitasoilla järjestettävä
Tavoitteiden ja talouden seuranta sekä arviointi on järjestelmällistä ja luotettavaa.	X		Monet- ja HR tietojärjestelmät, mittarikortit, osavuositarkastukset.
Havaittuihin poikkeamiin reagoidaan ja korjaaviin toimenpiteisiin ryhdytään riittävän ajan kuluessa.	X		Esim. reklamaatiot ja valitukset käsitellään hallintolain mukaisesti.

Hyväksymismenettely (ostolaskut, laskutus, palkat, jne.) on olemassa, ajantasainen ja toimii asianmukaisesti.	X		Päivitetty talousohje määrittelee hyväksymismenettelyn. Menettelytavan ohjeistus avainprosesseissa.
Työtehtävät on eriytetty asianmukaisesti.	X		Toimitaan toimintasäännön mukaan. Päivitetty toimintasääntö valmisteilla. Tehtäväkuvien laatiminen ja seurannan kehittäminen aloitettu
Tietojärjestelmissä on työtehtävien mukaiset käyttöoikeudet.	X		Esihenkilöt myöntävät käyttöoikeuksia työtehtävien ja tarpeiden mukaan.
Organisaatiolla on käytössään menetelmät ulkoistamiensa palveluiden sisäisen valvonnan asianmukaisuuden varmistamiseksi.	X		Omistajaohjeus päättää ko. palveluista. Palvelualueilla järjestetään sopimuskatselmuksia vuosittain.
Viestintä ja raportointi	Kyllä	Ei	Lisäselvitys
Toimialueen toiminnasta ja taloudesta on käytettävissä oikeat ja riittävät tiedot.	X		Kaupunkitasoiset järjestelmät, joita kehitetään jatkuvasti.
Toiminnasta ja taloudesta viestitään säännöllisesti ja riittävässä laajuudessa.	X		Kuukausiraportointi, osavuosikatsaukset ja tilinpäätös.
Organisaatio jakaa asianmukaisesti tietoa ulkoisille kumppaneilleen ja muille sidosryhmille.	X		Kumppaneiden ja muiden sidosryhmien kanssa käytävät neuvottelut ja palaverit ovat säännöllisiä ja tarkoituksenmukaisia.
Poikkeustilanteiden tiedotukselle on luotu nopeat ja selkeät viestintämenettelyt.	X		Valmius- ja kriisiviestintäohjeet löytyvät ja ohjeistusta päivitetään.
Organisaatiossa on olemassa kanavat/toimintamallit, joiden kautta henkilöstö voi luottamuksellisesti ilmoittaa epäilyistä virheistä ja väärinkäytöksistä.	X		Kaupunkitasoinen järjestelmä ilmoittaa epäkohdista. Henkilöstö voi raportoida järjestelmän kautta.
Organisaation tuottamaa ja käyttämää informaatiota ja dokumentteja säilytetään asianmukaisen ajanjakson ajan. Kun niitä ei enää tarvita, ne hävitetään asianmukaisesti.	X		Kaupunkitasoisia ohjeita noudatetaan
Seurantatoimenpiteet	Kyllä	Ei	Lisäselvitys
Organisaation johto ja esimiehet valvovat ja arvioivat toimintaohjeiden noudattamista jatkuvasti.	X		Valvonta tapahtuu osana operatiivista johtamistyötä.
Sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen, riskienhallinnan, laillisuusvalvonnan ym. havainnot käsitellään ja niiden perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.	X		Toimielimet: Johtoryhmät, johtotiimit ja lautakunnat
Sisäisen valvonnan tilaa ja kehittämistarpeita arvioidaan säännöllisesti.	X		Toimielimet: Johtoryhmät, johtotiimit ja lautakunnat
Erilliskysymykset	Lisäselvitys		
Millaisia merkittäviä puutteita, epäkohtia, tms. sisäisessä valvonnassa on havaittu kuluneella tilikaudella?	Sisäinen valvonta on muutoksessa. Avainhenkilöt organisaatiossa ovat vaihtuneet/ vaihtumassa		
Miten sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on tarkoitus kehittää?	Palvelualueen sisäistä tarkastusta lisätään yhdessä kaupungin sisäisen tarkastuksen kanssa.		
Selvitys siitä, millaisia kehittämistoimenpiteitä on toteutettu sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan tilikauden aikana.	Palvelualueiden omia ohjeita päivitetään mm. toimintasääntö, hankeohjeet, talousohje.		
Arvio merkittävimmistä riskeistä, epävarmuustekijöistä ja muista toiminnan	Suuri henkilöstövaihtuvuus/perehdyttäminen ja uuden henkilöstön rekrytointi on haasteellista,		

kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä.	koska tietyillä aloilla on vaikeaa saada päteviä työntekijöitä.
Lisäselvityksessä kerrotaan mm. mahdolliset puutteet ja epäkohdat, joita sisäisessä valvonnassa on havaittu tilikauden aikana. Samalla kuvataan, mitä kehittämistoimenpiteitä on tehty ja mitä aiotaan tehdä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi.	

Eniten parantamista ja kehittämistä vaativat seuraavat asiat, jotka huomioidaan v. 2024 sisäisen valvonnan suunnitelmassa ja jotka jatkuvat vuodesta 2023 vuodelle 2024:

- 1) Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot, henkilöstön vaihtuvuus.
- 2) Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi.

HTV- määrä ja sairauspoissaolot

HTV-MÄÄRÄT	MUUTOS EDELLISEEN VUOTEEN HTV					
	TOTEUMA	TOTEUMA	TOTEUMA	TOTEUMA	MUUTOS	MUUTOS
	12/2020 HTV	12/2021 HTV	12/2022 HTV	12/2023 HTV	2022/2023 HTV	%
Kirjastopalvelut	78,5	80,8	84,5	82,9	-1,5	-2 %
Museopalvelut	40,0	41,0	46,6	54,7	8,1	17 %
Liikuntapaikkapalvelut	39,4	39,8	43,2	43,4	0,2	1 %
Kansalaistoiminnan palvelut	26,4	24,9	29,0	29,6	0,6	2 %
Kansalaisopisto	58,9	59,2	57,0	54,9	-2,1	-4 %
Teatteri	62,4	61,8	62,3	64,9	2,6	4 %
Musiikkikeskus	53,9	54,0	58,3	56,2	-2,1	-4 %
Johdon tukipalvelut	5,0	8,6	14,9	10,8	-4,1	-27 %
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	364,5	370,1	395,6	397,3	1,6	0 %

Lukuihin ei sisälly palkkatukityöllistetyt, kesätyöntekijät ja oppisopimuskoulutettavat.

SAIRAUSSPOISSAOLOT	MUUTOS EDELLISEEN VUOTEEN					
	Kal.pv/HTV	Kal.pv/HTV	Kal.pv/HTV	Kal.pv/HTV	MUUTOS	MUUTOS
	12/2020	12/2021	12/2022	12/2023	2022/2023	%
Kirjastopalvelut	13,2	12,9	17,0	10,5	-6,5	-38 %
Museopalvelut	9,2	10,6	13,9	7,8	-6,1	-44 %
Liikuntapaikkapalvelut	15,3	4,9	9,4	15,9	6,5	68 %
Kansalaistoiminnan palvelut	8,5	12,4	9,5	9,5	0,0	0 %
Kansalaisopisto	7,9	5,3	12,1	10,2	-1,9	-16 %
Teatteri	7,1	12,5	18,4	11,0	-7,4	-40 %
Musiikkikeskus	16,6	11,8	17,0	9,9	-7,1	-42 %
Johdon tukipalvelut	0,4	4,0	16,6	3,9	-12,7	-77 %
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	11,0	10,4	14,7	10,4	4,3	42 %
Ydinkaupunki	17,1	18,4	21,9	17,0	-4,9	-22 %

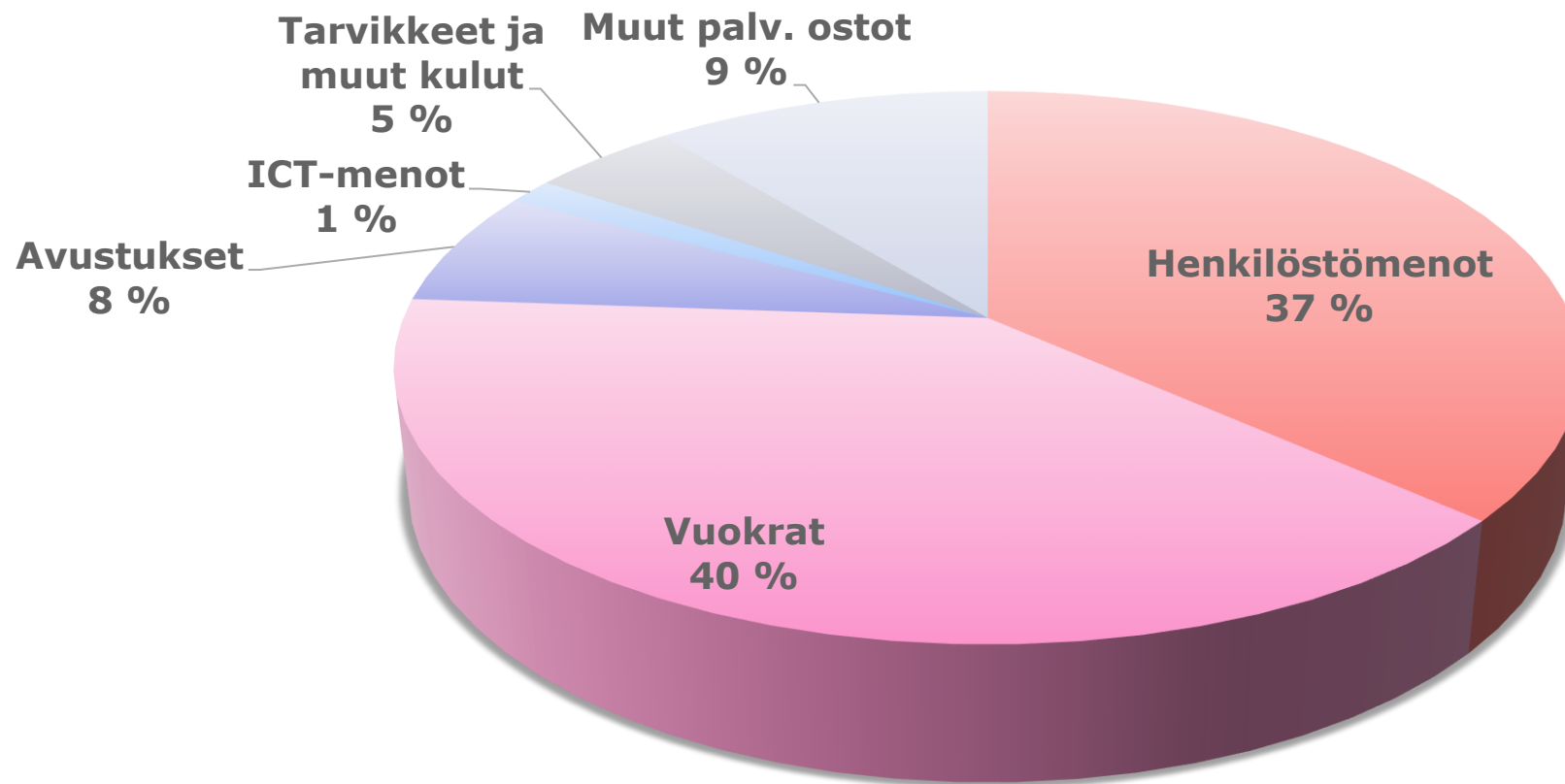
Käyttötaloustoteuma 2023

KÄYTTÖTALOUS- TOTEUMA 2023		TA-2023		Erotus	Toteuma %	Muutos %	Muutos %	
Tilinpäätös		TP 2022	+ TAMUT	TP 2023	TA23/ TP23	Lask.=100 %	TA23/TP23	TP22/ TP23
KIRJASTO-PALVELUT	Toimintatuotot	860 196	790 000	823 338	33 338	104,2 %	4,2 %	-4,3 %
	Henkilöstökulut	-3 465 525	-3 686 900	-3 633 623	53 277	98,6 %	-1,4 %	4,9 %
	Vuokrat	-2 049 593	-2 166 000	-2 160 751	5 249	99,8 %	-0,2 %	5,4 %
	Muut kulut	-1 519 902	-1 510 000	-1 482 670	27 330	98,2 %	-1,8 %	-2,4 %
	Toimintakulut yht.	-7 035 020	-7 362 900	-7 277 044	85 856	98,8 %	-1,2 %	3,4 %
	Toimintakate	-6 174 824	-6 572 900	-6 453 706	119 194	98,2 %	-1,8 %	4,5 %
MUSEOKESKUS	Toimintatuotot	1 028 180	728 000	1 070 940	342 940	147,1 %	47,1 %	4,2 %
	Henkilöstökulut	-2 067 770	-2 356 600	-2 522 649	-166 049	107,0 %	7,0 %	22,0 %
	Vuokrat	-2 853 305	-3 271 000	-3 320 531	-49 531	101,5 %	1,5 %	16,4 %
	Muut kulut	-784 643	-1 073 000	-1 025 574	47 426	95,6 %	-4,4 %	30,7 %
	Toimintakulut yht.	-5 705 719	-6 700 600	-6 868 754	-168 154	102,5 %	2,5 %	20,4 %
	Toimintakate	-4 677 539	-5 972 600	-5 797 814	174 786	97,1 %	-2,9 %	24,0 %
LIIKUNTA-PAIKKA-PALVELUT	Toimintatuotot	3 809 203	4 408 000	4 133 376	-274 624	93,8 %	-6,2 %	8,5 %
	Henkilöstökulut	-2 127 009	-2 191 600	-2 150 726	40 874	98,1 %	-1,9 %	1,1 %
	Vuokrat	-11 812 969	-12 637 000	-12 655 958	-18 958	100,2 %	0,2 %	7,1 %
	Muut kulut	-4 042 728	-4 408 000	-4 464 177	-56 177	101,3 %	1,3 %	10,4 %
	Toimintakulut yht.	-17 982 707	-19 236 600	-19 270 861	-34 261	100,2 %	0,2 %	7,2 %
	Toimintakate	-14 173 504	-14 828 600	-15 137 485	-308 885	102,1 %	2,1 %	6,8 %
KANSALAIS-TOIMINNAN PALVELUT	Toimintatuotot	354 056	242 000	594 702	352 702	245,7 %	145,7 %	68,0 %
	Henkilöstökulut	-1 314 318	-1 448 900	-1 465 054	-16 154	101,1 %	1,1 %	11,5 %
	Vuokrat	-502 474	-506 000	-553 288	-47 288	109,3 %	9,3 %	10,1 %
	Muut kulut	-4 518 897	-4 630 000	-4 677 744	-47 744	101,0 %	1,0 %	3,5 %
	Toimintakulut yht.	-6 335 690	-6 584 900	-6 696 086	-111 186	101,7 %	1,7 %	5,7 %
	Toimintakate	-5 981 634	-6 342 900	-6 101 384	241 516	96,2 %	-3,8 %	2,0 %
KANSALAIS-OPISTO	Toimintatuotot	1 936 324	2 078 000	2 009 886	-68 114	96,7 %	-3,3 %	3,8 %
	Henkilöstökulut	-3 636 412	-3 869 700	-3 793 121	76 579	98,0 %	-2,0 %	4,3 %
	Vuokrat	-1 091 946	-1 136 000	-1 158 181	-22 181	102,0 %	2,0 %	6,1 %
	Muut kulut	-521 986	-516 000	-495 916	20 084	96,1 %	-3,9 %	-5,0 %
	Toimintakulut yht.	-5 250 344	-5 521 700	-5 447 218	74 482	98,7 %	-1,3 %	3,7 %
	Toimintakate	-3 314 019	-3 443 700	-3 437 332	6 368	99,8 %	-0,2 %	3,7 %
KAUPUNGIN-TEATTERI	Toimintatuotot	1 727 649	1 916 000	1 502 800	-413 200	78,4 %	-21,6 %	-13,0 %
	Henkilöstökulut	-3 890 182	-4 058 400	-4 209 431	-151 031	103,7 %	3,7 %	8,2 %
	Vuokrat	-2 113 489	-2 165 000	-2 159 103	5 897	99,7 %	-0,3 %	2,2 %
	Muut kulut	-596 742	-786 500	-914 102	-127 602	116,2 %	16,2 %	53,2 %
	Toimintakulut yht.	-6 600 414	-7 009 900	-7 282 636	-272 736	103,9 %	3,9 %	10,3 %
	Toimintakate	-4 872 765	-5 093 900	-5 779 836	-685 936	113,5 %	13,5 %	18,6 %
MUSIIKKI-KESKUS	Toimintatuotot	1 045 412	1 421 000	1 085 171	-335 829	76,4 %	-23,6 %	3,8 %
	Henkilöstökulut	-3 252 207	-3 457 000	-3 349 220	107 780	96,9 %	-3,1 %	3,0 %
	Vuokrat	-1 456 795	-1 503 000	-1 493 412	9 588	99,4 %	-0,6 %	2,5 %
	Muut kulut	-863 001	-863 100	-983 127	-120 027	113,9 %	13,9 %	13,9 %
	Toimintakulut yht.	-5 572 003	-5 823 100	-5 825 759	-2 659	100,0 %	0,0 %	4,6 %
	Toimintakate	-4 526 591	-4 402 100	-4 740 588	-338 488	107,7 %	7,7 %	4,7 %
TUKIPALVELUT	Toimintatuotot	852 237	986 000	566 250	-419 750	57,4 %	-42,6 %	-33,6 %
	Henkilöstökulut	-960 271	-940 300	-699 343	240 957	74,4 %	-25,6 %	-27,2 %
	Vuokrat	-28 829	-21 000	-23 571	-2 571	112,2 %	12,2 %	-18,2 %
	Muut kulut	-409 636	-533 000	-170 443	362 557	32,0 %	-68,0 %	-58,4 %
	Toimintakulut yht.	-1 398 736	-1 494 300	-893 357	600 943	59,8 %	-40,2 %	-36,1 %
	Toimintakate	-546 500	-508 300	-327 107	181 193	64,4 %	-35,6 %	-40,1 %
HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELU-ALUE YHT.	TOIMINTATUOTOT	11 613 256	12 569 000	11 786 464	-782 536	93,8 %	-6,2 %	1,5 %
	Henkilöstökulut	-20 713 694	-22 009 400	-21 823 168	186 232	99,2 %	-0,8 %	5,4 %
	Vuokrat	-21 909 402	-23 405 000	-23 524 795	-119 795	100,5 %	0,5 %	7,4 %
	Muut kulut	-13 257 537	-14 319 600	-14 213 753	105 847	99,3 %	-0,7 %	7,2 %
	TOIMINTAKULUT YHT.	-55 880 632	-59 734 000	-59 561 718	172 282	99,7 %	-0,3 %	6,6 %
	TOIMINTAKATE	-44 267 376	-47 165 000	-47 775 254	-610 254	101,3 %	1,3 %	7,9 %

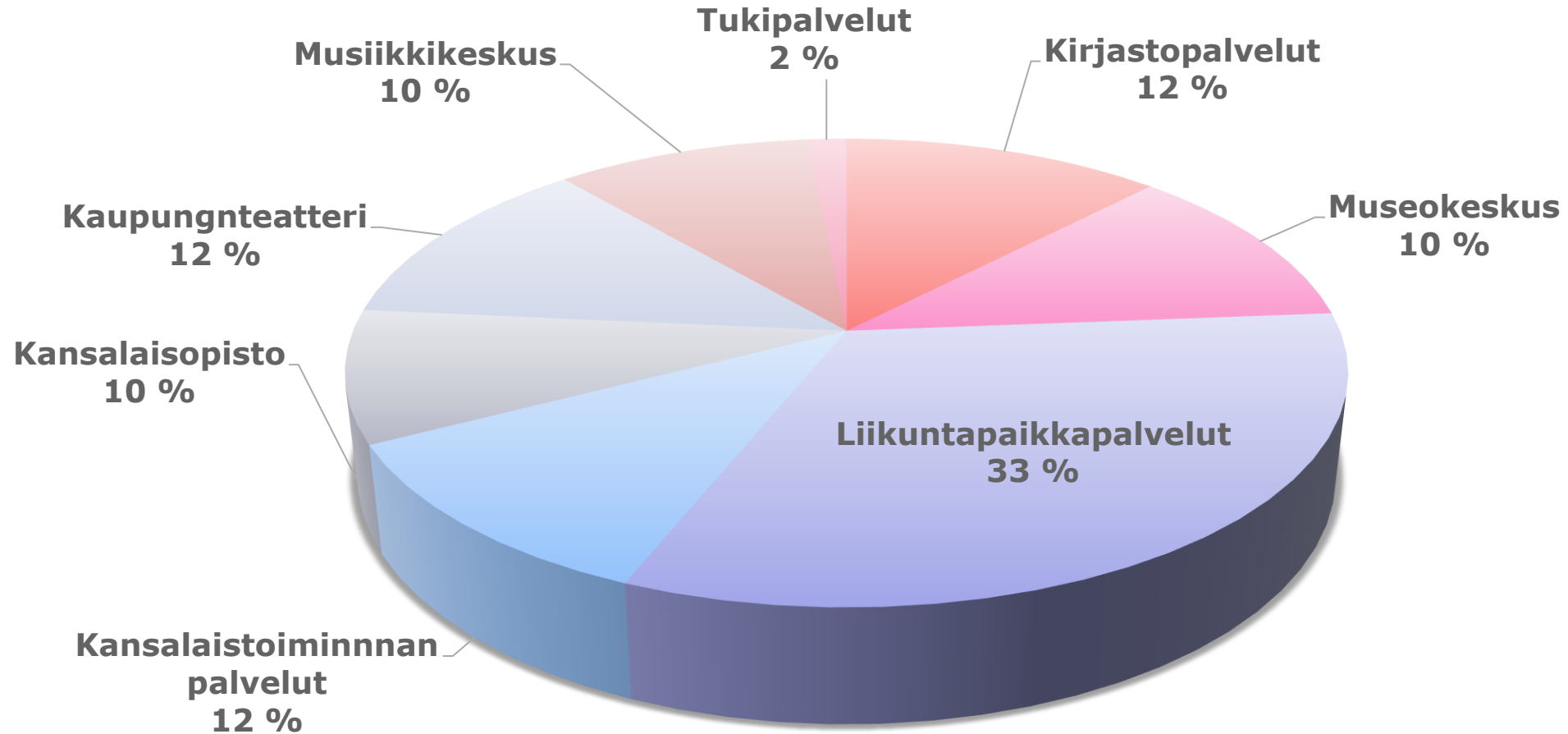
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue VUODEN 2023 TILINPÄÄTÖSTIETOJA

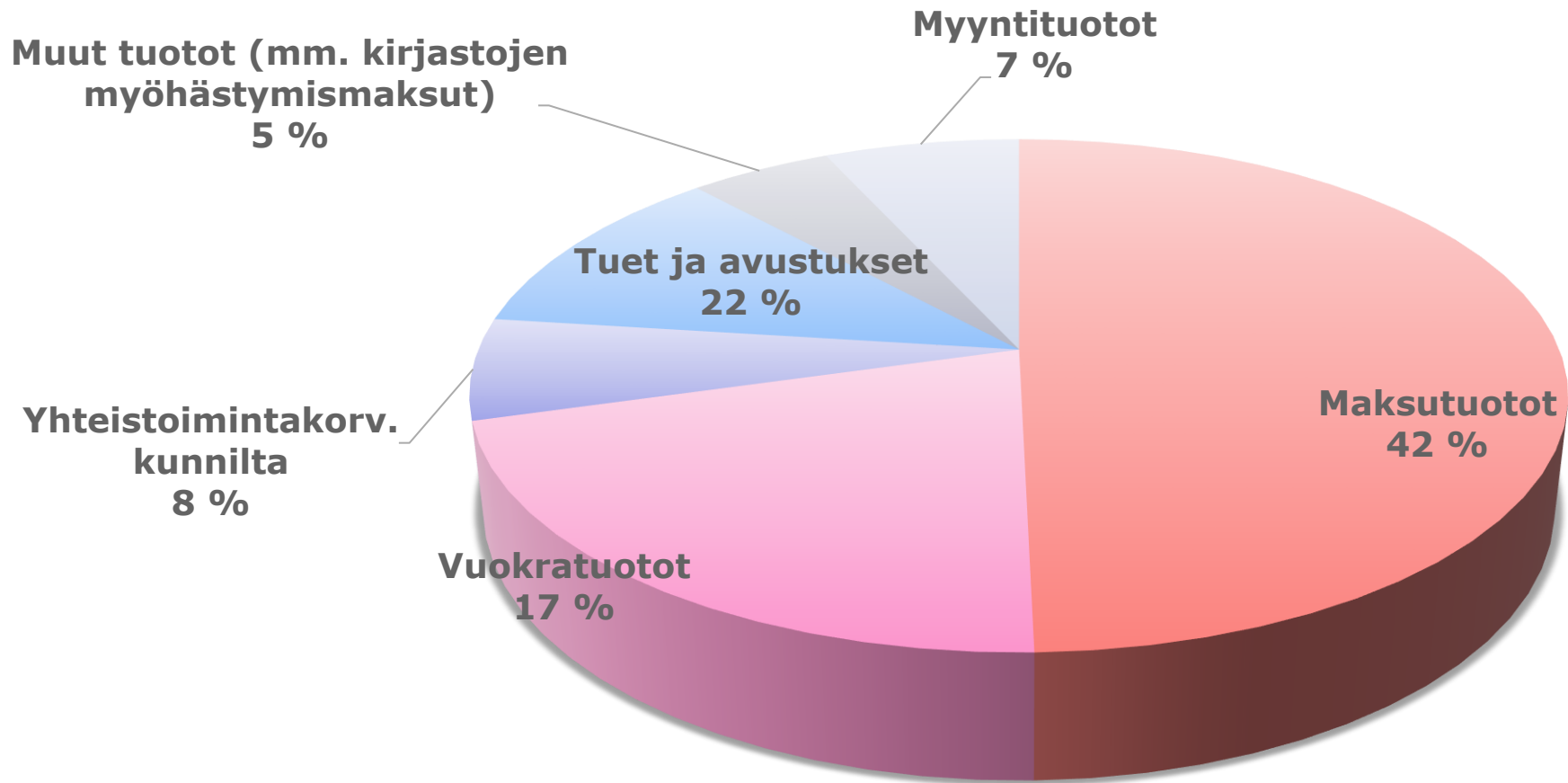
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen menorakenne 2023 (-59,6 M€)

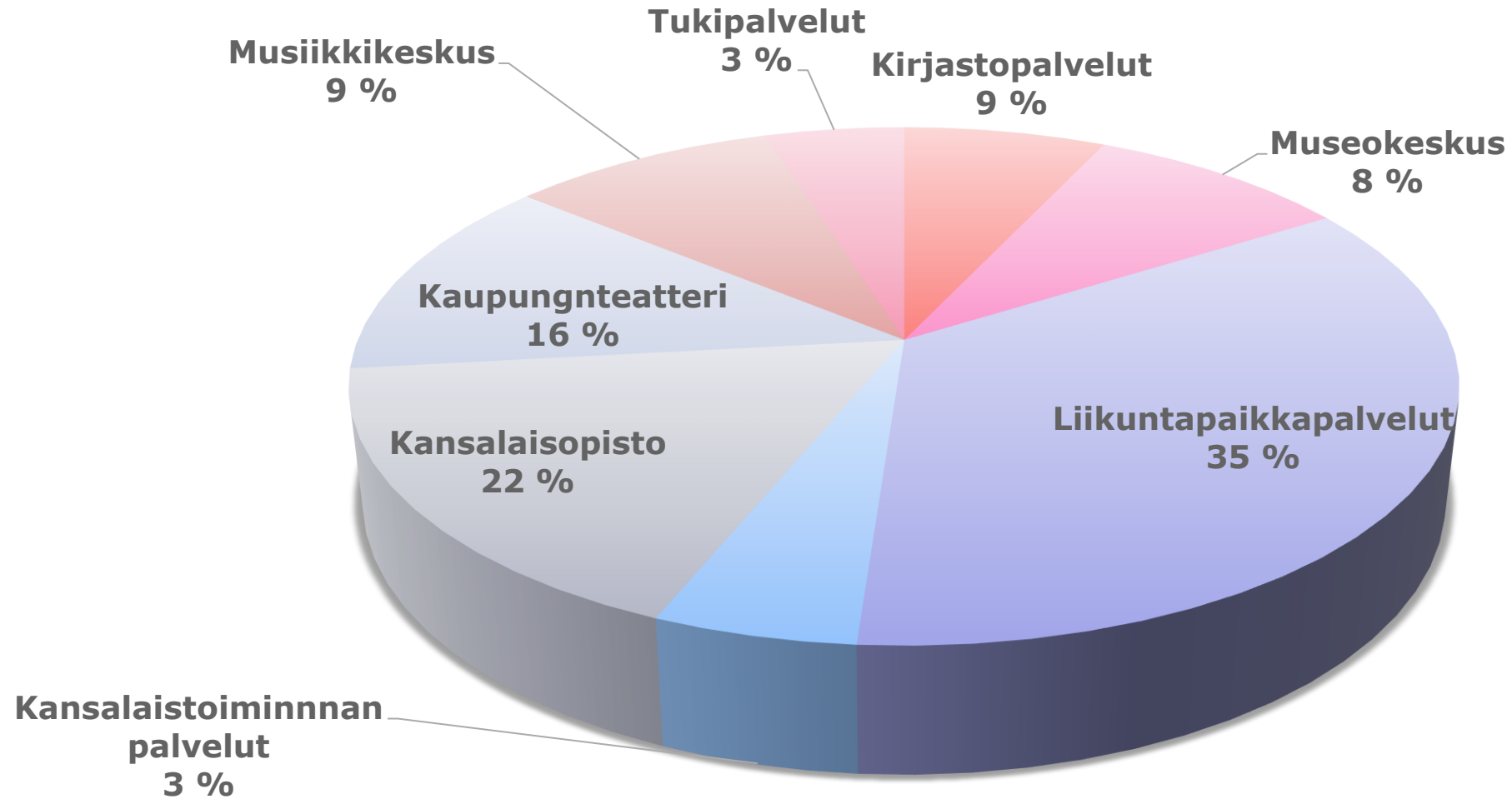
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen menot palveluprosesseittain 2023 (-59,6 M€)

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tulorakenne 2023 (11,8 M€)

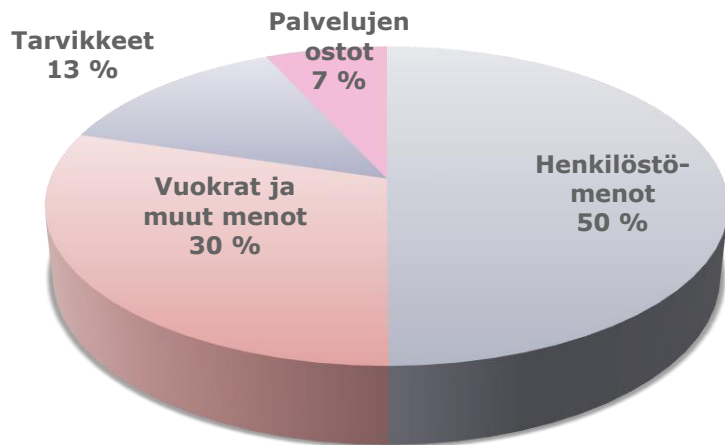

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tulot palveluprosesseittain 2023 (11,8 M€)

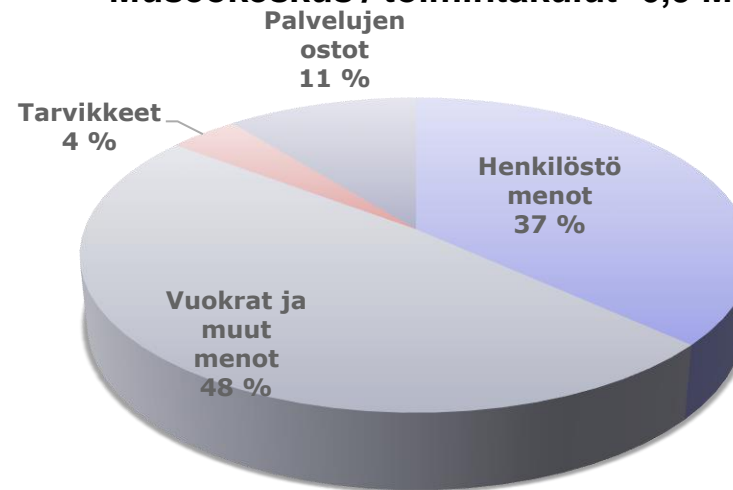

Palveluprosessit / toimintakulut

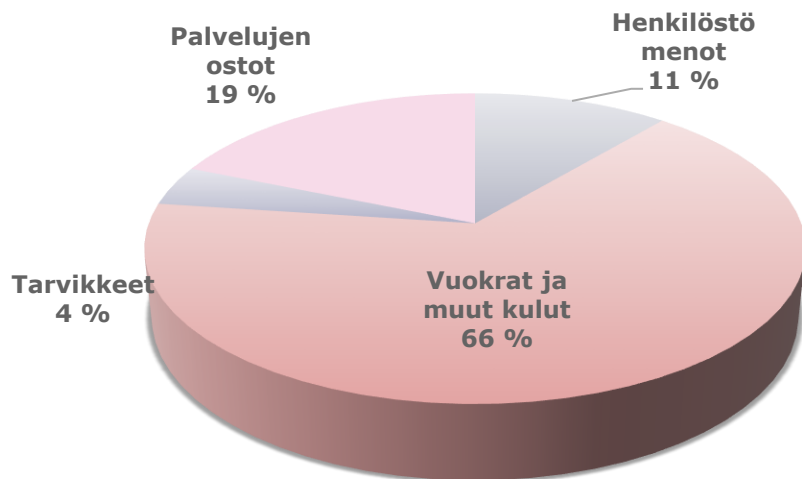
Kirjastopalvelut / toimintakulut -7,3 M€

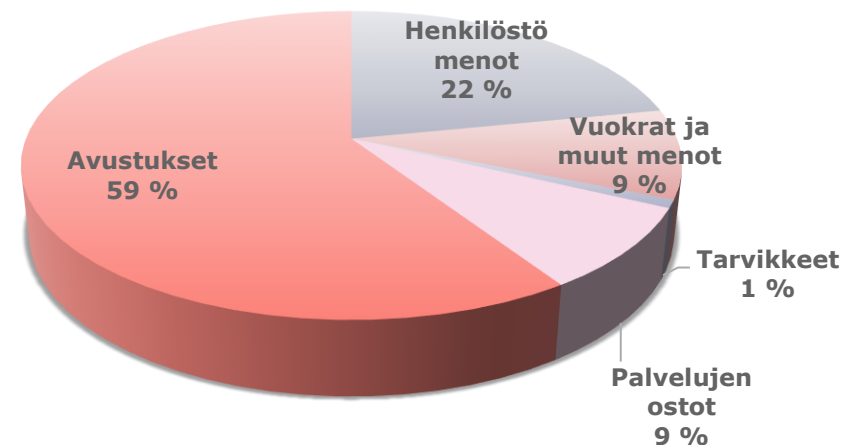
Museokeskus / toimintakulut -6,9 M€

Liikuntapaikkapalvelut / toimintakulut -19,3 M€

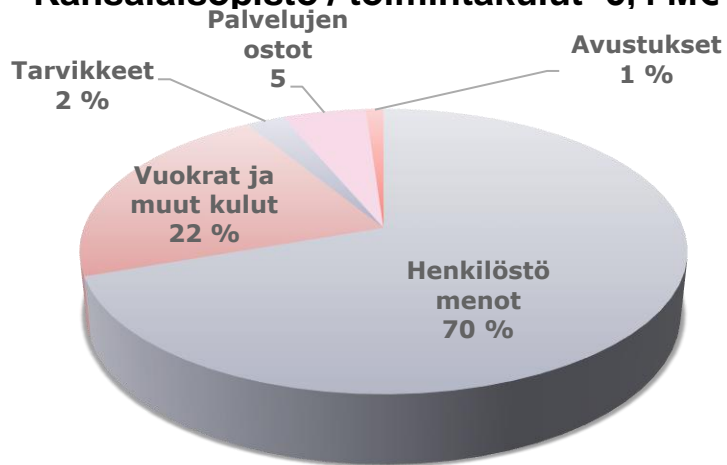

Kansalaistoiminnan palv./ toimintakulut -6,7 M€

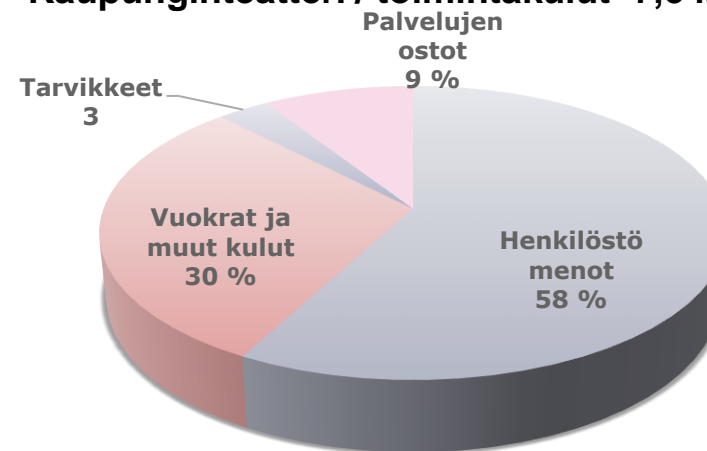

Palveluprosessit / toimintakulut

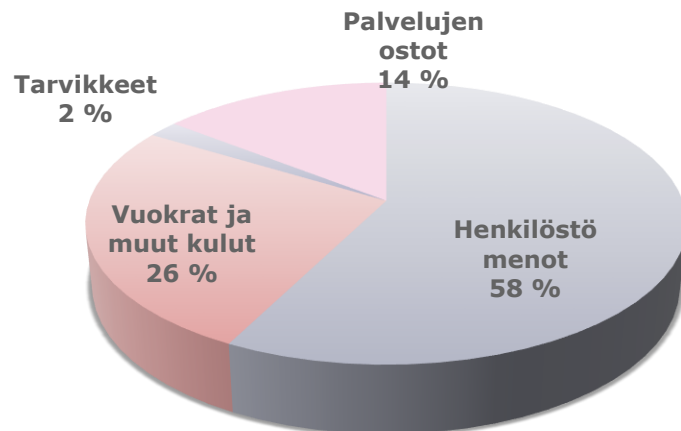
Kansalaisopisto / toimintakulut -5,4 M€

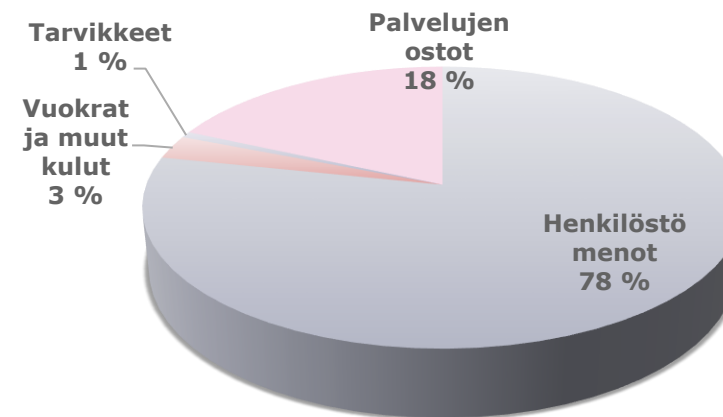
Kaupunginteatteri / toimintakulut -7,3 M€

Musiikkikeskus / toimintakulut -5,8 M€

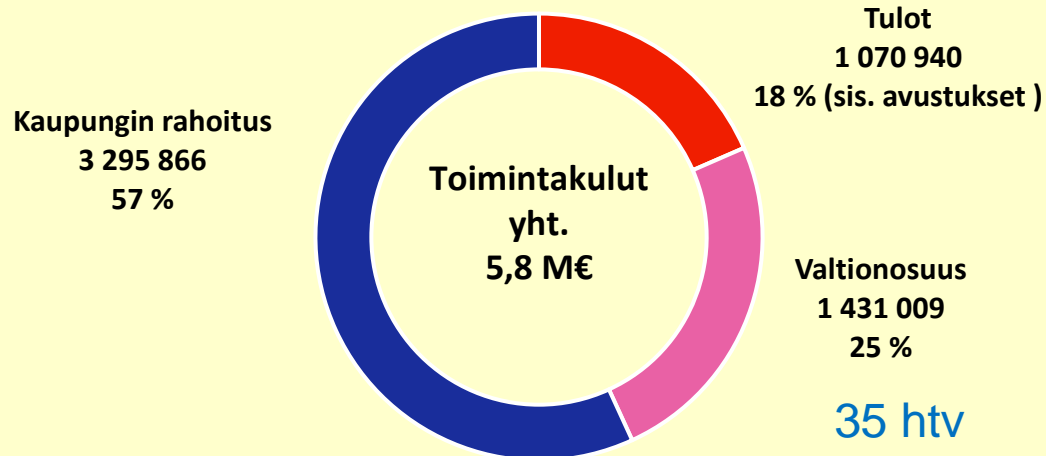

Tukipalvelut / toimintakulut -0,9 M€

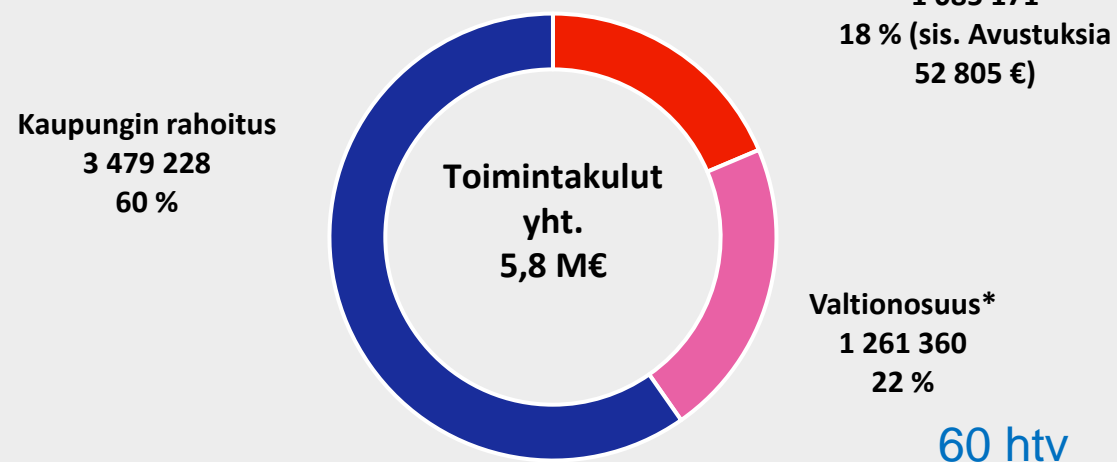

Kuopion kulttuurilaitosten ja kansalaisopiston valtionosuudet % kuluista/ TP 2023

Museokeskus

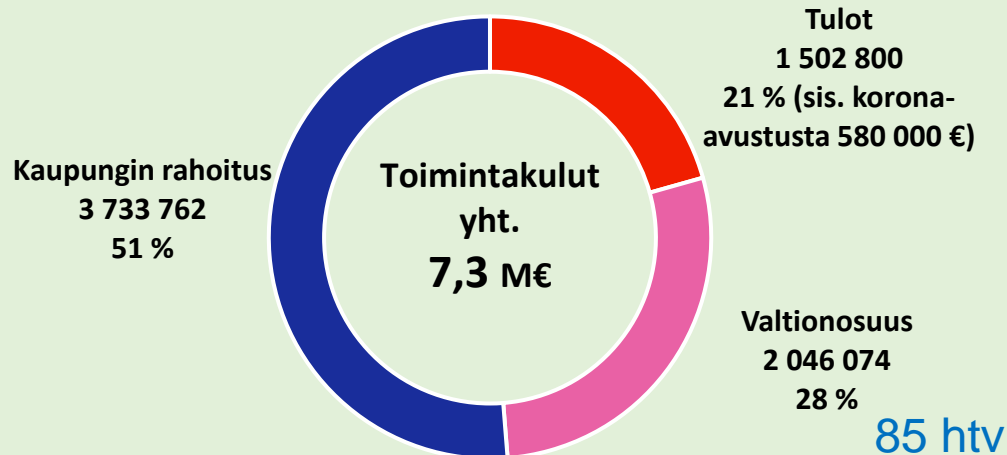

Musiikkikeskus

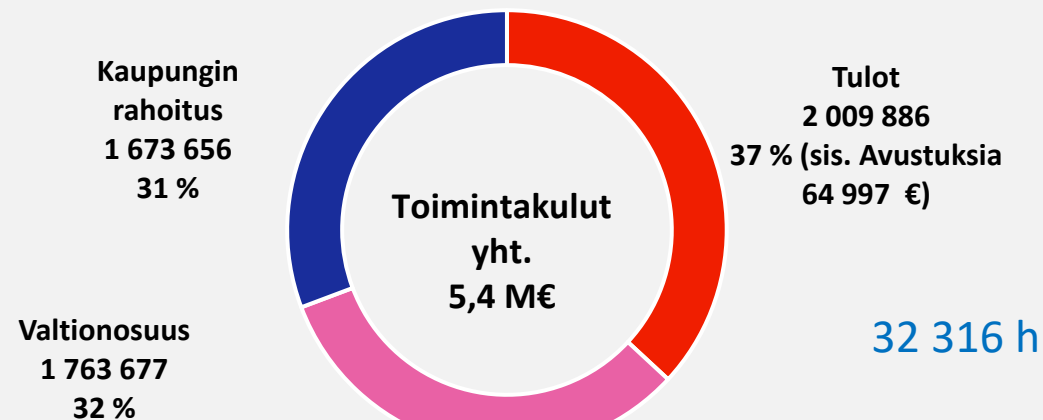

* Valtionosuus koskee kaupunginorkesterin toimintaa

Kaupunginteatteri

Kansalaisopisto

* Kansalaisopiston valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla opetusministeriön ko. opistolle vahvistama opetustuntien määrä opetustunnin yksikköhinnalla

TULOSKORTIN VUOSIYHTEENVETO 2019 - 2023

Niuvanniemen sairaalakirjaston toiminta päättyi 2022.
Kirjastot olivat suljettuina 17.3. - 31.5.2020 pandemian vuoksi.
Pääkirjaston ja museon remontti 2019> osa pääkirjaston tiloista

Kirjastot **14**,
joista **12** Kuopiossa

Kirjastoautot **3**

Omatoimikirjastot **8**
Maaninka, Kaavi,
Tuusniemi
Riistavesi 10/2023

Lainat per asukas
15,77 v. 2022

Henkilöstömäärä
94 v. 2023
97 v. 2022

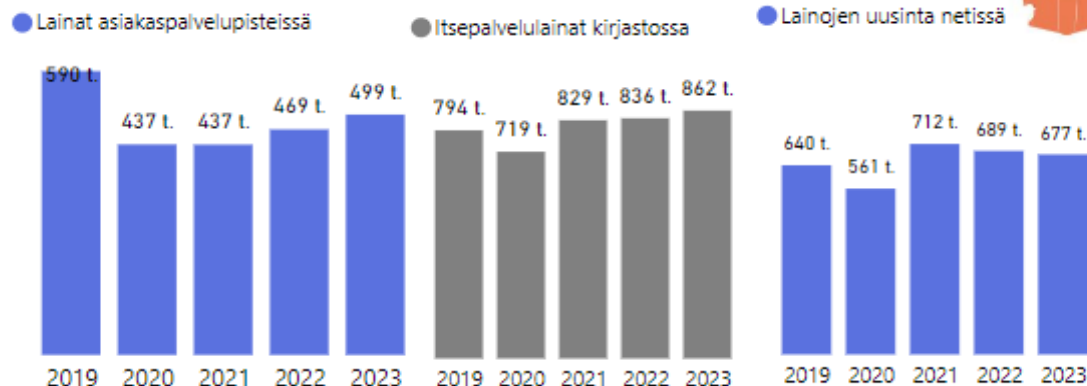
Kirjastojen lainat yht.
vuonna 2023

2,1 milj.

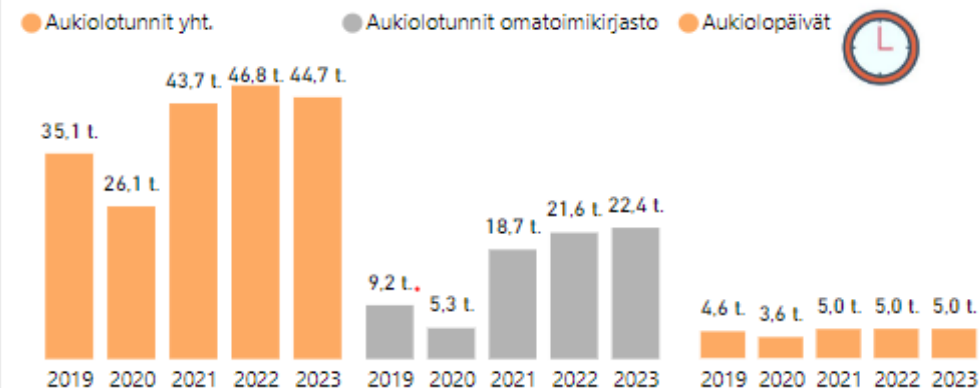
Fyysiset käynnit
kirjastoissa vuonna 2023

1,2 milj.

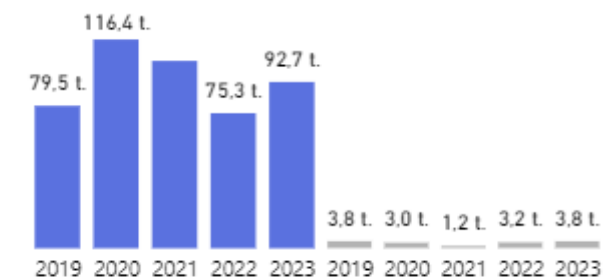
Kirjastojen lainojen määrä

Kirjastojen aukiolo

E-kirjaston lainat

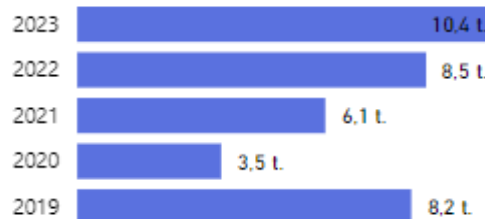

Lainat yhteensä

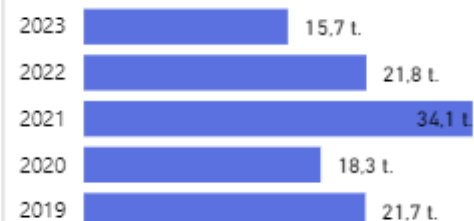
2 133 574

Käyttäjäkoulutuksiin osallistuneet

Tapahtumiin osallistuneet

*) Vuoden 2020 ja 2021 tapahtumiin osallistujat sisältävät virtuaalitapahtumat.

Kirjastoaineiston hankinta (lkm)

Mittari	2019	2020	2021	2022	2023
Kirjojen hankinta (lkm)	40667	35324	32698	39942	42734
Lehtien vuosikertojen hankinnat (lkm)	698	692	874		
Muun kirjastoaineiston hankinnat (lkm)	5807	3566	2371	2642	3032
Yhteensä	47172	39582	35943	42584	45766

Fyysiset käynnit

1 235 513 (2023)
(2023)

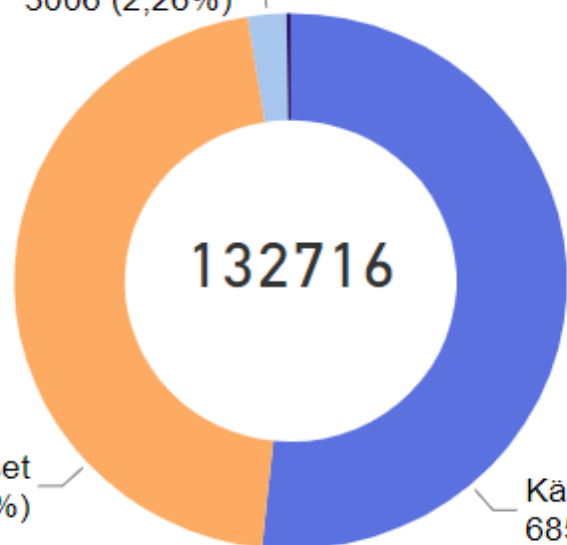
Lainaajien lukumäärä

39 310

Toimintaan osallistuneet

Muut käynnit (kauppa ja kokoukset)
3006 (2,26%)

Käynnit, maksulliset
60856 (45,85%)

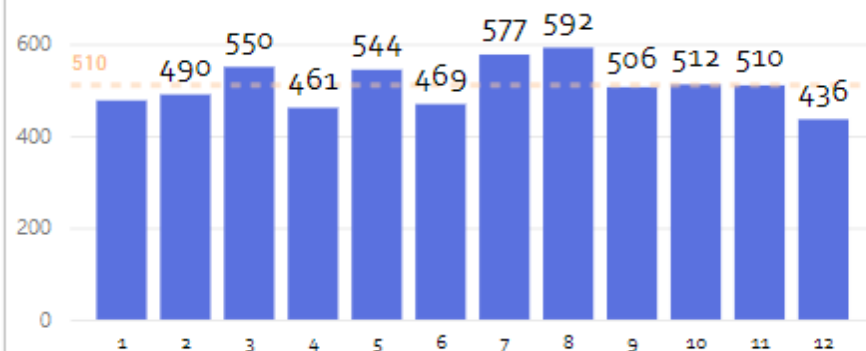
Käynnit, ilmaiset
68540 (51,64%)

Museoiden toimintaan osallistuneet

vuosi	Käynnit, ilmaiset	Käynnit, maksulliset	Muut käynnit (kauppa ja kokoukset)	Toiminta museon ulkopuolella, osallistuneet	Yhteensä
2023	68540	60856	3006	314	132716
Kuopion museo	45761	35588	877		82226
Taidemuseo	15044	16087	2050	314	33495
Korttelimuseo	7277	9136	79		16492
J.V. Snellmanin museo	458	45			503

Museoiden aukiolotunnit kuukausittain

vuosi ● 2023

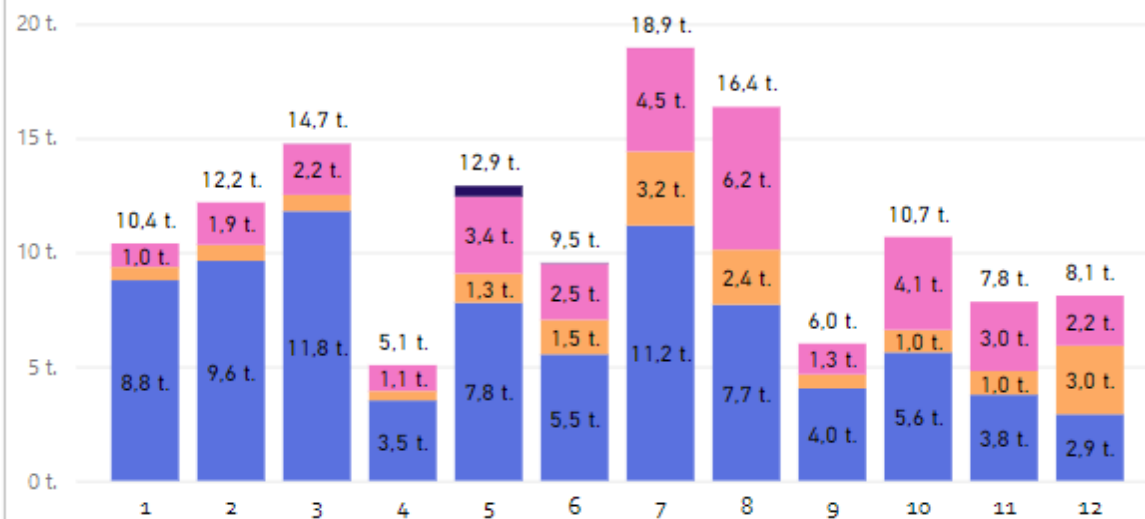
Valitse vuosi

- Valitse kaikki
- 2023
- 2022

- Valitse kaikki
- Kuopion museo
- Korttelimuseo
- Taidemuseo
- J.V. Snellmanin ...

Museoiden toimintaan osallistuneet kuukausittain

Museo ● Kuopion museo ● Korttelimuseo ● Taidemuseo ● J.V. Snellmanin mu...

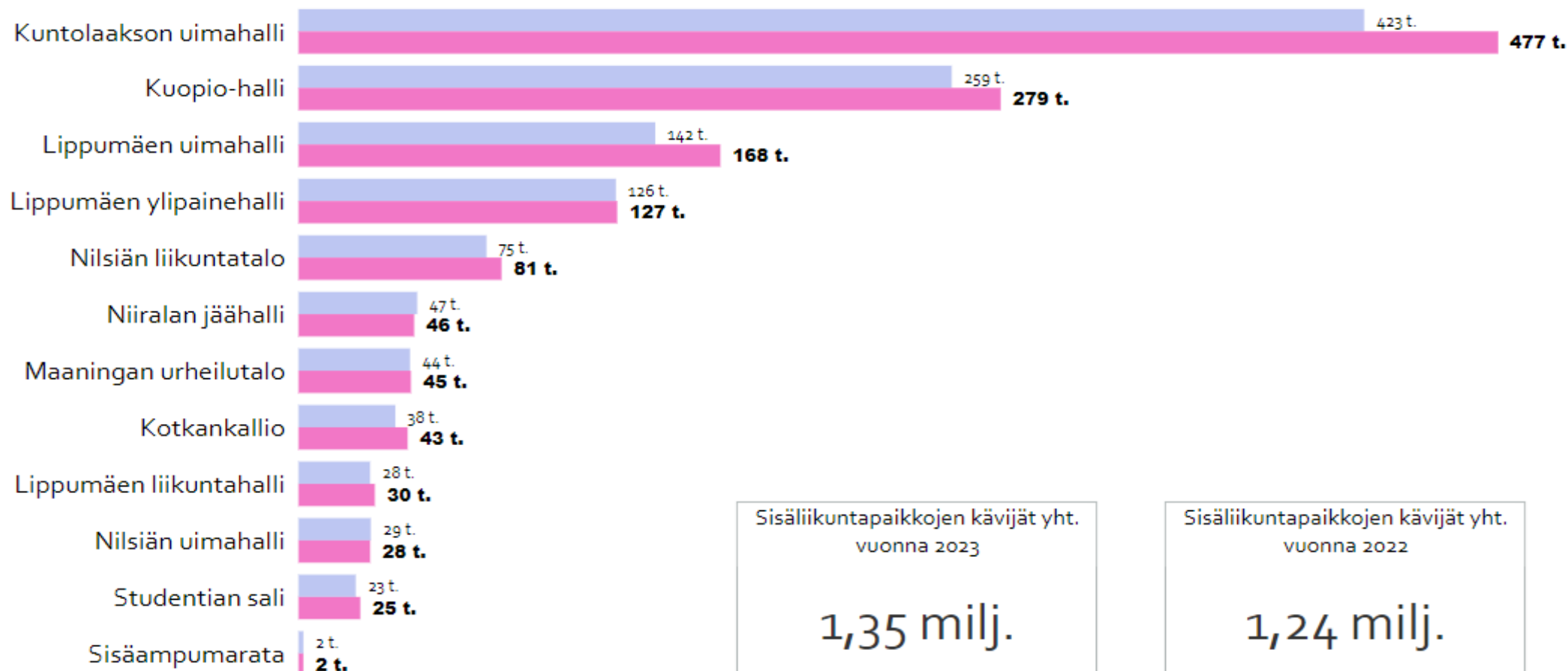

Sisäliikuntapaikkojen kävijät

Vuosi ● 2022 ● 2023

Vuosi

- 2024
- 2023
- 2022
- 2021
- 2020
- 2019
- 2018

Uintikävijät yht. 2023

453401

Jäähallin kävijät yht. 2023

45938

Kuntosalikävijät yht. 2023

271706

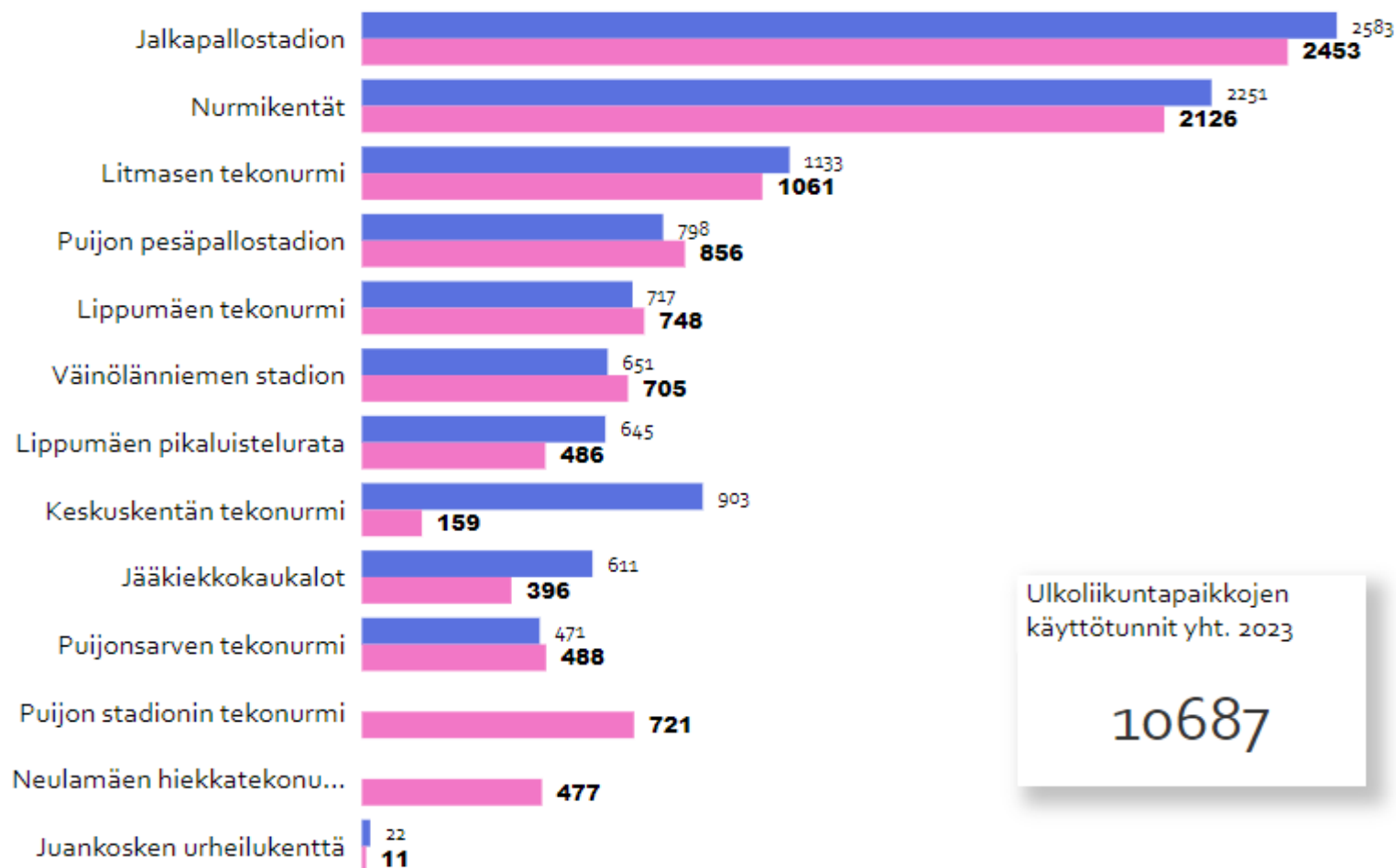
Kuopiohallin tapahtumien kävijät yht. 2023

60064

Kuntolaakson uimahalli avattiin 3.8.2020 (korvaa Niiralan uimahallin).
 Lippumäen jäähalli jäi pois käytöstä vuonna 2019.
 Lippumäen ylipainehalli avattu 15.11.2019.
 Nilsian uimahalli siirtyi kaupungille 1.4.2017.
 Kuopio-hallin kävijämäärään sisältyy myös tilaisuuksien kävijät.

Ulkoliikuntapaikkojen käyttötunnit

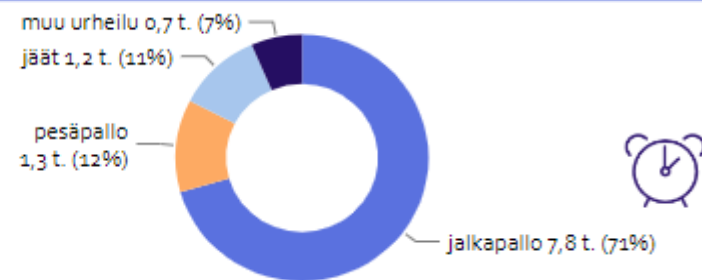
Vuosi ● 2022 ● 2023

Ulkoliikuntapaikkojen käyttötunnit yht. 2023

10687

Ulkoliikuntapaikkojen käyttötunnit 2023

Ulkoliikuntapaikkojen käyttötunnit

Laji	2021	2022	2023	2024
jalkapallo	7990	8058	7756	
Jalkapallostadion	2362	2583	2453	
Nurmikentät	2352	2251	2126	
Litmasen tekonurmi	1120	1133	1061	
Lippumäen tekonurmi	865	717	748	
Keskuskentän tekonurmi	833	903	159	
Puijonsarven tekonurmi	458	471	488	
Puijon stadionin tekonurmi			721	
jäät	854	1256	882	3
Jääkiekkokaukalot	581	611	396	2
Lippumäen pikaluistelurata	273	645	486	
pesäpallo	922	798	1333	
Puijon pesäpallostadion	922	798	856	
Neulamäen hiekkatekonurmi			477	
Yhteensä	10492	10785	10687	3

Pesäpallostadionin käyttötunnit yht. 2023

1333

Jalkapallokenttien käyttötunnit yht. 2023

7756

Muun urheilun käyttötunnit yht. 2023

716

- Puijon stadionin tekonurmi on avattu 17.7.2023.
- Neulamäen hiekkatekonurmi on avattu toukokuussa 2023.

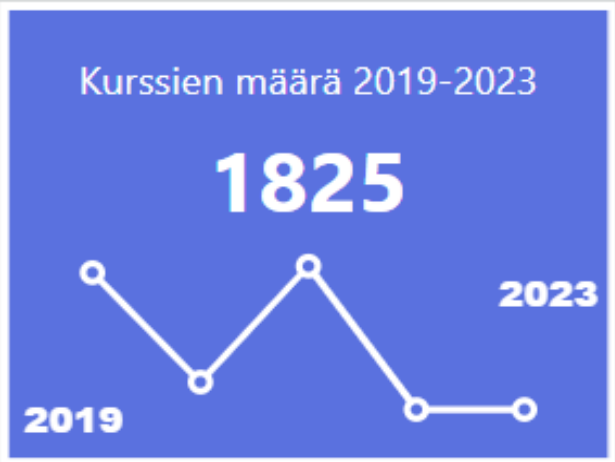
Kunta

- Valitse kaikki
- Kuopio
- Sopimuskunnat

Lukukausi

- Valitse kaikki
- Kevät
- Syksy

Kansalaisopisto 2019 - 2023

Kurssien lukumäärä

Kunta	2019	2020	2021	2022	2023
Kuopio	1703	1677	1724	1665	1657
Sopimuskunnat	227	169	211	160	168
Yhteensä	1930	1846	1935	1825	1825

Opetustuntien lukumäärä

Kunta	2019	2020	2021	2022	2023
Kuopio	39489	36409	39575	39900	39626
Sopimuskunnat	4913	3905	4117	3688	3884
Yhteensä	44402	40314	43692	43588	43510

Opetuskerroilla käynnit

Kunta	2019	2020	2021	2022	2023
Kuopio	242557	217914	213575	236045	256822
Sopimuskunnat	21286	14663	13807	13516	14457
Yhteensä	263843	232577	227382	249561	271279

Opiskelijamäärä, täytetyt kurssipaikat

Kunta	2019	2020	2021	2022	2023
Kuopio	21817	18815	18121	19663	20834
Sopimuskunnat	1740	1646	1504	1390	1514
Yhteensä	23557	20461	19625	21053	22348

Luennot ja tapahtumat

Mittari	2019	2020	2021	2022	2023
Luennot ja tapahtumat, osallistujat	5575	1906	2608	6414	13013
Luennot ja tapahtumat, tunnit	178	155	143	173	399
Luennot ja tapahtumat, lkm	62	40	55	77	107

Kansalaisopiston toiminta oli tauolla keväällä maaliskuussa 2020 koronapandemian vuoksi.

• Sopimuskunnat: Kaavi, Rautavaara, Tuusniemi

Kansalaistoiminnan palvelut

2019

2020

2021

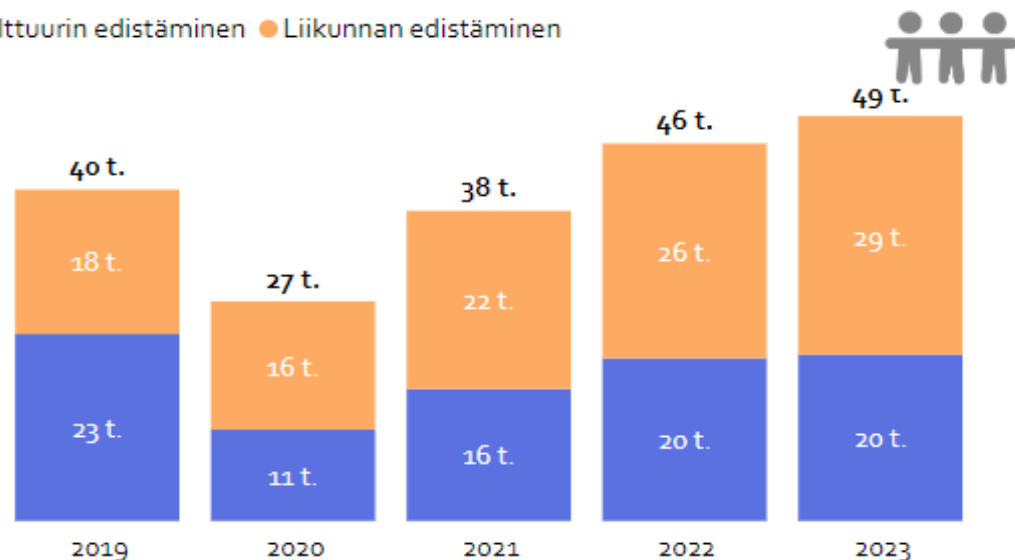
2022

2023

KUOPIO

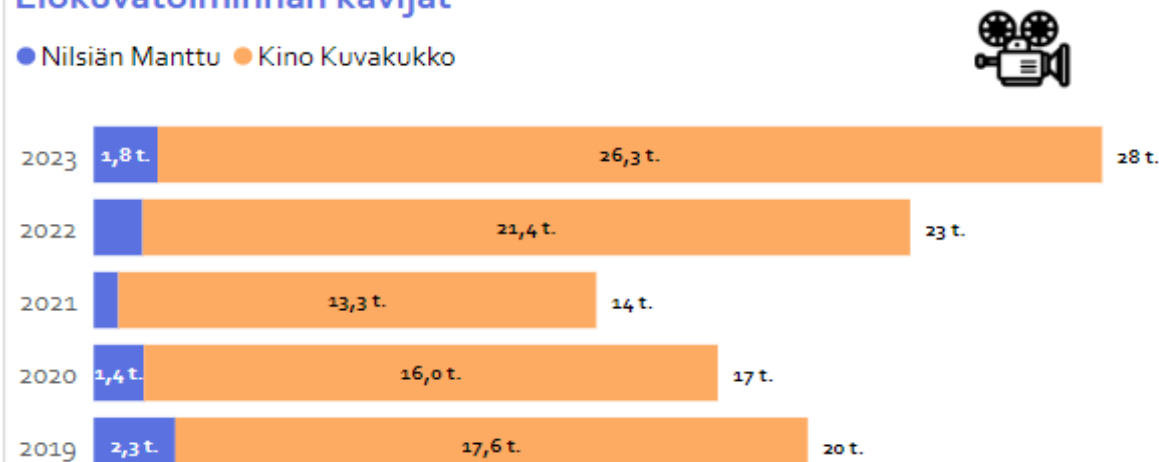
Kulttuurin ja liikunnan edistämisen osallistumiskerrat

● Kulttuurin edistäminen ● Liikunnan edistäminen

Elokuvatoiminnan kävijät

● Nilsiä'n Manttu ● Kino Kuvakukko

Koulujen loma-ajan toimintaan osallistuneet

Supersyysloma 2023

10319

Hyperhiihtoloma 2023

2646

Kesäajan liikuntaan osallistuneet 2023

12892

Järjestöavustusta hakeneiden asukas- ja kyläyhdistysten määrä 2023

363

Maksetut järjestö- ja ym. avustukset M€ 2023

4,0 milj.

Asukastoiminta 2023
45 372 osallistumiskertaa
6 asukastilaa ja toimintaa eri pisteissä

Asukastuvat, elokuvateatterit olivat suljettuina pandemian vuoksi aj. 16.3.-13.5.2020.
Kino Kuvakukko oli suljettuna keväällä 2019 remontin vuoksi.

Kaupunginteatteri TULOSKORTTI 2023

Teatteritalossa kävijät
yht. v. 2023

77881

Katsojat omissa
esityksissä v. 2023

38876

Omien esitysten lkm.
v. 2023

191

Vierailuesitysten ja yht.
tuotantojen lkm. v. 2023

88

Kaupunginteatterin kävijät yht.

77881

Katsojat omissa esityksissä

38876

Katsojat vierailu esityksissä

11717

Muiden tapahtumien kävijät

14731

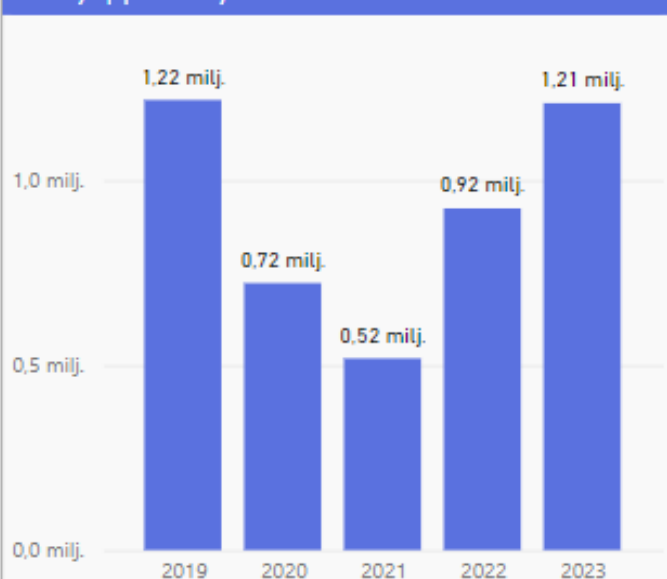

Vuokraustoiminnan kävijät

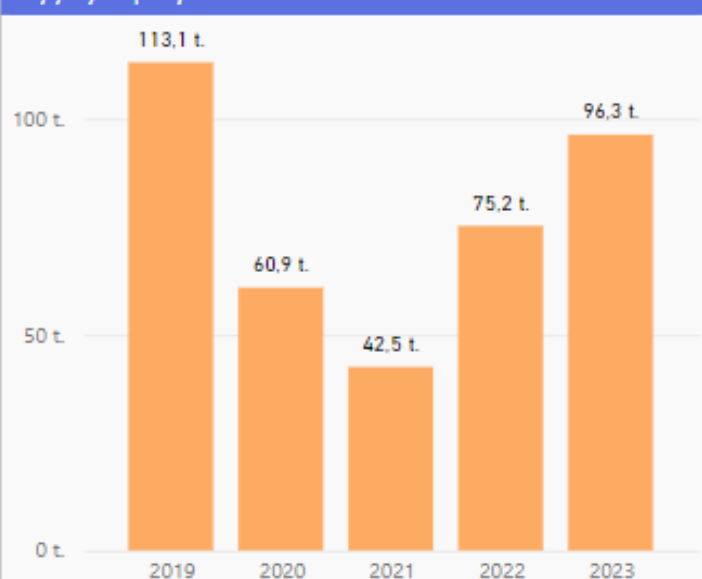
12557

Pääsylipputulot, €

Myydyt liput, lkm.

Näytäntöjen lukumäärä

Mittari	2019	2020	2021	2022	2023
Omien esitysten määrä teatteritalossa	183	111	99	195	191
Vierailuesitykset ja yhteistuotannot	80	103	36	71	88
Yhteensä	263	214	135	266	279

Ensi-iltojen määrä

Mittari	2019	2020	2021	2022	2023
Maria-näyttämön ja Aulan ensi-iltoj...	4	4	3	7	5
Minna-näyttämön ensi-iltojen määrä	4	3	4	3	3
Yhteensä	8	7	7	10	8

Kaupunginteatteri oli suljettu keväällä sekä joulukuussa 2020 ja alkuvuonna 2021 pandemian takia.

TULOSKORTTI

MK:n asiakkaat 2023

81168

Tapahtumat
yhteensä 2023

566

KKO:n tapahtumat
2023

209

KKO:n konsertit
Musarilla 2023

45

Musiikkikeskuksen toiminta:

- Kaupunginorkesterin (KKO) tuotannot
- Musiikkikeskuksen (MK) omat tuotannot
- Vuokraustoiminta: konsertit ja tapahtumat
- Vuokraustoiminta: kokoukset ja kongressit
- Vuokraustoiminta: muut tapahtumat

Musiikkikeskuksen asiakkaat

